بسم الله الرحمن الرحيم

وەقایعی کوردستان

ڕۆژنامەی ڕەسمیی حکومەتی هەرێمی کوردستانە ، وەزارەتی داد دەری دەکات

ژمارە (٧٦) چاپی یەکەم ساڵی حەوتەم ٢٦ / ١١ / ٢٠٠٧ زاینی (٣٠)ی گەلاڕێزان ٢٧٠٧ کوردی (١١)ی ذوالقعدة

لەم ژمارەیەدا :

76

✵ یاسای ژمارە (٢٣) ساڵی ٢٠٠٧ ١

یاسای دەسەڵاتی دادوەری لە هەرێمی کوردستان – عێراق.

نرخی (٧٥٠) دینارە

ناونیشان : هەولێر باڵەخانەی وەزارەتی داد.

☎ (٢٢٤٥٥١٤ - ٢٢٤٥٥٠٧ - ٢٢٤٥٥٠٨)

http//:www.mojkurdistan.com

E-mail:waqaea@yahoo.com

بسم الله الرحمن الرحيم

وقائع كـــوردستان

الجريـدة الرسمية لحكومة أقليم كوردستان العـراق – تصـدرها وزارة العـدل

العدد (٧٦) الطبعة الاولى السنة السابعة ٢٦ / ١١ /٢٠٠٧م (٣٠) گەلاڕێزان ٢٧٠٧ كـــوردى (١١) ي ذوالقعدة ١٤٢٨

في هـذا العـدد :

* **قانون رقم (٢٣) لنسة ٢٠٠٧** ٢٢
قانون الملس القضاء لأقليم كوردستان–عراق

سعر (٧٥٠) ديـــــنار

http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:waqaea@yahoo.com

العنوان : اربيل بنايه وزاره العدل
☎ (٢٢٤٥٥١٤ - ٢٢٤٥٥٠٧ - ٢٢٤٥٥٠٨)

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار

ژمارە (٣٠) ساڵی ٢٠٠٧

یاسای دەسەلاّتی دادوەریی هەرێمی کوردستان ـ عێراق

بە پێی ئەو دەسەلاّتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی (یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق)ی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٠)لە ٢٠٠٧/١٠/٣ بڕیارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە (٢٣)ی ساڵی ٢٠٠٧
یاسای دەسەلاّتی دادوەریی هەرێمی کوردستان ـ عێراق

دەروازەی یەکەم

(حوکمە گشتییەکان)

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە:

یەکەم :هەرێم: هەرێمی کوردستان ـ عیراق.

دووەم :ئەنجومەن: ئەنجومەنی دادوەریی هەرێم.

سێیەم: سەرۆکی ئەنجومەن – سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی هەرێمی کوردستان.

ماددەی دووەم:

دادوەریی سەربەخۆیە و لە یاسا بەولاوە هیچ دەستەلاّتێکی بەسەردا نییە

ماددەی سێیەم:

بەناوی گەلەوە حوکمەکان دەردەچن و جێبەجێ دەکرێن .

ماددەی چوارەم:

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

دەستەلاّتی دادوەری بودجەیەکی تایبەتی هەیە و لەلایەن ئەنجومەنی دادوەرییەوە ئامادە دەکرێ و دەخرێتە بەردەم ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق بۆ پەسەند کردنی و دەبێتە پاشکۆی بودجەی گشتی هەرێم.

www.mojkurdistan.com

ماددەی پێنجەم:

دادگاکان دەستەلاَتیان بەسەر هەموو کەسێکی سروشتی و مەعنەویدا هەیە، تا دەگاتە حکومەتیش و تایبەتمەندە بە یەکلاکردنەوەی هەموو کێشە و تاوانەکان.

ماددەی شەشەم:

زمانی کوردی زمانی دادگاکانە و دەشێ لە کاتی پێویستدا زمانی عەرەبی بەکاربێ.

ماددەی حەوتەوم:

دانیشتنی دادگاکان ئاشکرایە، تەنیا ئەگەر دادگا بڕیاریدا بە نهێنی بێت لەبەر ڕەچاوکردنی رەوشت و نیزامی گشتی یان بۆ ڕێزگرتن لە خێزان بە مەرجێك بڕیاری حوکمدان لە دانیشتنێکی ئاشکرا دابێت.

ماددەی هەشتەم:

یەکەم: دادگاکان داوای حقووقی و باری کەسیەتی لە ماوەی پشووی دادگاکان نابینن ئەگەر بە پەلە نەبن و هەموو دادگایی کردنێك لە رۆژی یەکەمی مانگی تەمووزەوە تاکو یەکەم رۆژی مانگی ئەیلوولی هەموو ساڵێك رادەوەستن و داوای بە پەلەش دەسنیشان دەکرێن بۆ ئەم مەبەستە بە بەیاننامەیەك کە سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی دەری دەکات.

دووەم: سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی بۆی هەیە لە کاتی پێویستدا ماوەی پشووەکە بۆ ماوەیەك کورت بکاتەوە کە لە (٣٠) رۆژ زیاتر نەبێ.

دەروازەی دووەم
پێکهاتە دادوەرییەکان

بەشی یەکەم
جۆرەکانی دادگا

ماددەی نۆیەم:

دادگاکانی مەدەنی لەمانە پێکدێن:

یەکەم: دادگای پێداچوونەوە.

دووەم: دادگاکانی تێهەڵچوونەوە.

سێیەم: دادگاکانی تاوان.

چوارەم: دادگاکانی بەرایی.

پێنجەم: دادگاکانی نەوجەوانان.

شەشەم: دادگاکانی باری کەسایەتی.

حەوتەم: دادگاکانی کەتن.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

هەشتەم: دادگاکانی کار.
نۆیەم: دادگاکانی لێکۆڵینەوە.
دەیەم: دادگاکانی ماددەکانی کەسایەتی بۆ مەسیحیەکان و ئێزدیەکان و ئاینەکانی تر.

بەشی دووەم

تایبەتمەندی دادگاکان

لقی یەکەم ـ دادگای پێداچوونەوە

ماددەی دەیەم:

دادگای پێداچوونەوە دەستەی باڵای دادوەرییە، چاودێری دادوەری بەسەر هەموو دادگا مەدەنیەکان لە هەرێمدا دەکات و، بەلانی کەمەوە لە نۆ دادوەر پێکدێ کە سەرۆك و جێگرەکانی تێدایە و بارەگاکەی لە هەولێری پایتەختی هەرێم دەبێ.

ماددەی یازدەم:

یەکەم: دەستەکانی دادگای پێداچوونەوە بەم جۆرە دەبن:

١– دەستەی گشتی: بە سەرۆکایەتی سەرۆکی دادگای پێداچوونەوە یان یەکێك لە جێگرەکانی یا خود کۆنترین دادوەر ئەگەر ئەوانە ئامادە نەبوون یاخود. بەربەستێکی یاساییان هاتە پێش بۆ بەشدار بوونیان دەبەسترێ بە ئەندامیەتی جێگرەکانی و هەموو دادوەرە کاراکان تێیدا و تایبەتمەند دەبێ بەبینینی ئەمانەی خوارەوە:

أ ـ ئەو داوایانەی حوکمی لە سێدارەدانیان پێدەرچووە.

ب ـ یەکلاکردنەوەی ئەو کێشەیەی لە ئەنجامی ناکۆکی نێوان حوکمەکان و بڕیارەکانی دادگای پێداچوونەوە روودەدەن.

ج ـ ئەوەی لە یەکێك لە دەستەکانی دیکەوە بۆی دەنێردریت، ئەگەر پاشگەزبوونەوەی لە پرەنسیپێك دا بینی کە لە حوکمەکانی پێشوو بڕیاری لەسەر درابوو.

د ـ ئەوانەی یاساکانی تر دەیان گرێتەوە.

٢ ـ دەستەی فراوان: بە سەرۆکایەتی سەرۆکی دادگای پێداچوونەوە یاخود کۆنترین جێگری یاخود کۆنترین دادوەر تێیدا لە کاتی ئامادە نەبوونیان یان بوونی بەربەستێکی یاسایی لەو بەشدارنەبوونەی تێیداو، بە ئەندامیەتی بەلانی کەم شەش لە دادوەرانی دەبەسترێ و تایبەتمەند دەبێ بە بینینی ئەمانەی خوارەوە:

أ ـ بوونی ناکۆکی لەسەر جێبەجێ کردنی دوو حوکم کە پلەی بنبڕیان وەرگرتبێ و دژ بەیەك بن و سەبارەت یەك بابەت دەرکرابن ئەگەر لە نێوان ناکۆکەکان خۆیاندا بێت یان یەکێکیان لایەن بێت لە دوو حوکمەکەدا و پەسەند کردنی یەك لە و حوکمانە و بڕیاردان لەسەر جێبەجێ کردنی بێ لە حوکمەکەی تر، لەو بارەدا سەرۆکی دادگای پێداچوونەوە بۆی هەیە جێبەجێ کردنی ئەو دوو حوکمە دژ بەیەکە رابگرێ، تاکو بڕیاری پێداچوونەوە دەردەچێ.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ب ـ ئەو ناکۆکیەی دەکەوێتە نێوان دوو دادگا لەبارەی دەسنیشان کردنی تایبەتمەندی لەسەیر کردنی داواکە.
ج ـ ئەو حوکم و بڕیارانەی سەرۆك بۆی دەنێرێ تاکو لە چوارچێوەی تایبەتمەندی دادگا بڕیاری یەکلاکەرەوەیان لە بارەیەوە بدات بە پێی ئەو یاسایەی کە ئەو حوکم و بڕیارانەی پێ دەرچووە.

٣ـ دەستەی مەدەنی: تایبەتمەندە بە بینینی ئەو حوکم و بڕیارانەی کە لە داوا مەدەنییەکان و داوا جۆراوجۆرەکانی تر کە لە دادگاکان و لیژنەکانەوە بە پێی یاسا دەرچوون.
٤ ـ دەستەی باری کەسایەتی: تایبەتمەندە بە بینینی ئەو حوکم و بڕیارانەی کە لە دادگاکانی باری کەسایەتی و ماددەکانی کەسایەتییەوە بە پێی یاسا دەرچوون.
٥ ـ دەستەی سزایی: تایبەتمەندە بە بینینی ئەو حوکم و بڕیارانەی کە لە داوا سزاییەکانەوە بە پێی حوکمەکانی یاسا دەرچوون.
٦ ـ دەستەی کشتوکاڵی: تایبەتمەندە بە بینینی ئەو حوکم و بڕیارانەی کە لە لیژنەکانی زەوی و زارو دەست بەسەرداگرتن دا دەرچوون.

دووەم: دەستەی مەدەنی و دەستەی باری کەسایەتی و دەستەی سزایی و دەستەی کشتوکاڵ بە سەرۆکایەتی یەکێك لە جێگرەکانی سەرۆك یا ئەو کەسەی کە دەستەی سەرۆکایەتی هەڵیدەبژێرێ و بە ئەندامیەتی بەلانی کەم دوو لە دادوەرەکانی دادگا دەبەسترێ.

سێیەم: دەستەی مەدەنی بە سەرۆکایەتی یەکێك لە جێگرەکانی سەرۆك و ئەندامێتی بەلانی کەم چوار لە دادوەرانی دادگا دەبەسترێ لە و کاتەی کە سەیری ئەو حوکمانە دەکات کە لە دادگاکانی تێهەڵچوونەوە بە سیفەتی بنەڕەتی دەرچوون، هەروەها سەبارەت بە دەستەی سزاییش کاتێك کە سەیری حوکم و بڕیارەکانی دادگاکانی تاوان دەکات.

چوارەم:
١ـ دەشێ دەستەی دیکە بە بڕیاری دەستەی سەرۆکایەتی پێك بهێنرێت.
٢ـ دەستەی سەرۆکایەتی لە سەرۆکی دادگای پێداچوونەوە و هەردوو جێگرەکەی پێکدێ و لە کاتی ئامادە نەبوونی یەك لەوانە، کۆنترین دادوەر لە دادگادا جێی دەگرێتەوە.

ماددەی دوازدەم:

پێکهاتنی دەستەکانی دادگا بە دەستەی فراوانیشەوە و بەناو نانی سەرۆکەکانی و ئەندامانیشیەوە لە سەرەتای هەموو ساڵێك دا بە بڕیارێکی دەستەی سەرۆکایەتی دەبێ و لەکاتی ئامادە نەبوونی یەکێك لە سەرۆکەکانیشی کۆنترین دادوەر جێی دەگرێتەوە و ئەندامەکانیش ناگۆڕدرێن مەگەر پێویستی وا بخوازێ و بەهەمان شێوە.

ماددەی سێزدەم:

یەکەم: دەستەڵاتەکانی سەرۆکی دادگای پێداچوونەوە بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێ:
١–بەڕێوەبردنی دادگا.
٢– سەرۆکایەتی کردنی دەستەی سەرۆکایەتی.
٣–سەرۆکایەتی کردنی دەستەی گشتی و دەستەی فراوان یا هەر دەستەیەك لە دەستەکانی دادگای پێداچوونەوە.
٤– پشکنینی کارەکانی دادگای پێداچوونەوە.
٥ ـ ڕەوانە کردنی ئەو تانووتانەی پێشکەش بە دادگا دەکرێن بۆ وەرگرتنی پارەی ڕەسم و ئەمانات و تۆمار کردنیان.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

٦ ـ مۆڵەتدان بە دادوەرانی دادگا و كارمەندانی.
٧ ـ بەرز كردنەوەی راپۆرتی ساڵانە لە بارەی كارمەندانی بۆ ئەنجومەنی دادوەریی.
٨ ـ واژۆ كردنی نووسراوە فەرمییەكان.
دووەم: دەسەڵاتەكانی كۆنترین جێگری سەرۆكی دادگای پێداچوونەوە ئەمانەن:ـ
١ ـ ئەنجامدانی كارەكانی سەرۆكی دادگای پێداچوونەوە لەكاتی ئامادە نەبوونی.
٢ ـ سەرۆكایەتی كردنی دەستەیەك یا زیاتر لە دەستەكانی دادگای پێداچوونەوە.
٣ ـ واژۆ كردنی نووسراو و ناردنەوەی دۆسیەی داوا یەكلاكراوەكان بە هاوپێچی بڕیارەكانی دادگای پێداچوونەوەوە.
٤ ـ ئەو دەسەڵاتانەی دی كە سەرۆك پێی دەدات.

لقی دووەم
دادگاكانی تێهەڵچوونەوە

ماددەی چواردەم:

یەكەم: دادگای تێهەڵچوونەوە دەستەی باڵای دادوەری دادگاكانی پارێزگایەك یان زیاترەو، لە سەرۆك و چەند جێگرێكی سەرۆك و دادوەران پێك دێت و تایبەتمەندیی دیاری كراو بە پێی یاسا پیادە دەكا:

دووەم: دادگاكانی تێهەڵچوونەوە بەم شێوەیە پێكدێن:ـ

١ـ دادگای تێهەڵچوونەوەی ناوچەی هەولێر، دادگاكانی پارێزگای هەولێر دەگرێتەوەو ناوەندەكەی لە شاری هەولێر دەبێ.

٢ـ دادگای تێهەڵچوونەوەی ناوچەی دهۆك، دادگاكانی پارێزگای دهۆك دەگرێتەوەو ناوەندەكەی لە شاری دهۆك دەبێ.

٣ـ دادگای تێهەڵچوونەوەی ناوچەی كەركووك، دادگاكانی پارێزگای كەركووك دەگرێتەوەو ناوەندەكەی بە شێوەیەكی كاتی لە شاری سلێمانی دەبێ.

٤ ـ دادگای تێهەڵچوونەوەی ناوچەی سلێمانی، دادگاكانی پارێزگای سلێمانی دەگرێتەوەو ناوەندەكەی لە شاری سلێمانی دەبێ.

سێیەم: ئەنجومەنی دادوەری بۆی هەیە دادگای دیكەی تێهەڵچوونەوە لە كاتی پێویست دابمەزرێنێ.

چوارەم: دەشێ دادگایەك یا زیاتر لە دادگای تێهەڵچوونەوە دابمەزرێنرێ یاخود دابڕینی دادگایەك یا زیاتر لە دادگای تێهەڵچوونە و لكاندنی بە دادگایەكی دیكەی تێهەڵچوونەوە بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری ئەنجام بدرێ.

ماددەی پازدەم:

یەكەم:دادگای تێهەڵچوونەوە و دەستەكانی بە سەرۆكایەتی سەرۆك یان یەكێك لە جێگرەكانی و بە ئەندامیەتی دوو لە جێگرەكانی یان یەكێكیان و دادوەرێكی دادگای تێهەڵچوونەوە یاخود بە ئەندامیەتی دوو دادوەر لە دادوەرانی دەبەسترێ.

دووەم: ناو نانی سەرۆك و ئەندامانی دادگای تێهەڵچوونەوە بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری دەبێ.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی شازدەم:

سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە لە ناوچەکەی خۆیدا سەرپەرشتی دادگاکان و کارەکانیان دەکات و کار لە نێوان دادوەرەکانیدا دابەش دەکات و، بۆی هەیە برێك لە دەسەڵاتەکانی بە یەکێك لە جێگرەکانی بدات.

ماددەی حەڤدەم:

یەکەم: لە هەر ناوچەیەکی تێهەڵچوونەوە ئەنجومەنێك بە ناوی(ئەنجومەنی ناوچەی تێهەڵچوونەوە) لە سەرۆکی دادگا و ئەندامیەتی جێگرەکانی و دادوەرەکانی دادگای تێهەڵچوونەوە پێکدێ.

دووەم: ئەنجومەنەکە کۆبوونەوەی دەوری ئەنجام دەدات و سەرۆکەکەی بۆی هەیە لە کاتی پێویستدا بۆ کۆبوونەوە بانگهێشتی بکات و بەبێ ئامادە بوونی بەلانی کەم سێ لەسەر چواری ئەندامانی گرێ نادرێت.

سێیەم: ئەنجومەن ئەم تایبەتمەندییانەی خوارەوە ئەنجام دەدات:

١ ـ لە پێداویستی دادگاکان و میلاکیان لەبەر رۆشنایی پێویستی ساڵانە دەدوێ و راپۆرتی ساڵانە لەبارەیانەوە بۆ ئەنجومەنی دادوەری بەرزدەکاتەوە.

٢ ـ لەو گرفت و کێشانە دەکۆڵێتەوە کە رووبەرووی دادگاکان دەبنەوەو چارەسەری گونجاویان بۆ دەدۆزێتەوە.

٣-پێشکەش کردنی پێشنیاز سەبارەت بە دانانی دادگا جۆربەجۆرەکان.

٤-چاکردنی شێوازەکانی کارکردن و بەرزکردنەوەی ئاستی کارکردن لە دادگاکاندا.

ماددەی هەژدەم:

یەکەم: دەستەڵاتەکانی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە بەم شێوەیەی خوارەوە دەبن.

١ـ سەرپەرشتی کردنی کاروباری بەڕێوەبردن و دابەش کردنی کار لە نێو ناوچەکەیدا.

٢ـ سەرۆکایەتی کردنی ئەنجومەنی ناوچەی تێهەڵچوونەوە.

٣ـ سەرۆکایەتی کردنی دادگای تێهەڵچونەوە بەسیفەتی پێداچوونەوەیی و بۆی هەیە سەرۆکایەتی دادگای تێهەڵچوونەوەش بەسیفەتی ئەسلی یاخود دادگای تاوانەکان بکات.

٤ـ رەوانە کردنی ئەو تانوتانەی کە پێشکەش بە دادگای تێهەڵچوونەوە بە سیفەتی تێهەڵچوونەوە یاخود پێداچوونەوە دەکرێن بۆ وەرگرتنی رەسمەکانیان.

٥ـ بەرزکردنەوەی راپۆرتی ساڵانە لە بارەی دادوەرو کارمەندان بۆ ئەنجومەنی دادوەریی.

٦ـ واژۆ کردنی نووسراوی فەرمی.

٧ـ مۆڵەتدان بە داوەرانی دادگاو کارمەندانی.

دووەم: دەستەڵاتەکانی جێگری سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە بەم جۆرەن:ـ

١ـ لە ئەستۆگرتنی کاری سەرۆکی دادگای تێهەلچوونەوە لە کاتی ئامادە نەبوونی.

٢ـ سەرۆکایەتی کردنی یەکێك لە دەستەکانی دادگای تێهەڵچوونەوە یاخود دادگای تاوانەکان.

٣-واژۆ کردنی نووسراوی ناردنەوەی دۆسیەی ئەو داوایانەی یەکلاکراونەتەوە بە هاوپێچی بریارەکانی دادگای تێهەڵچوونەوە بۆ دادگای تایبەتمەندی خۆی.

٤ـ چاودێری دەوام کردنی دادوەرو کارمەندان.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

٥ـ ئەو دەستەلاتانەی دیکە کە سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە پێی دەدات.

لقی سێیەم
دادگای تاوانەکان

ماددەی نۆزدەم:

یەکەم: بەپێی حوکمەکانی یاسا لە سەنتەری هەر پارێزگایەك دادگایەکی تاوانەکان بۆ سەیر کردنی داوای سزایی دیاریکراو دادەمەزرێ.

دووەم: دەشێ لە دادگایەکی تاوان زیاتر لە پارێزگادا بەبریاری ئەنجومەنی دادوەری دابمەزرێ و تایبەتمەندیی نەوعی و شوێن و مەڵبەندی بەستنی تێدا دەستنیشان بکرێ.

سێیەم: دەشێ دادگای تاوانەکان لە دەرەوەی مەڵبەندی پارێزگا بە بەیاننامەیەکی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوەو لە سەر پێشنیازێکی سەرۆکی دادگای تاوانەکان ببەسترێ.

ماددەی بیستەم:

یەکەم: دادگای تاوانەکان لە مەڵبەندی دادگای تێهەڵچوونەوە بە سێ دادوەر و بەسەرۆکایەتی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە یان یەکێك لە جێگرەکانی و ئەندامیەتی دوو جێگری دیکەی یان یەکێکیان و دادوەرێك یاخود بە ئەندامیەتی دوو دادوەر کە پۆلی هەر یەکێکیان لە پۆلی دووەم کەمتر نەبێ دەبەسترێ.

دووەم: دادگای تاوانەکان لە پارێزگاکانی تر کە دادگای تێهەڵچوونەوەیان تێدانیە بە سەرۆکایەتی جێگری سەرۆك لە مەڵبەندی پارێزگا و ئەندامیەتی دوو دادوەر دەبەسترێ کە پۆلی هەر یەکەیان لە پۆلی دووەم کەمتر نەبێ.

سێیەم: ناونانی سەرۆك و ئەندامە ئەسڵیەکانی دادگای تاوانەکان و یەدەگەکان بەبڕیاری ئەنجومەنی دادوەریی و لە سەرپێشنیازی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە دەبێ.

لقی چوارەم
دادگاکانی بەرایی

ماددەی بیست ویەکەم:

لە مەڵبەندی هەر پارێزگایەك یا قەزایەك دادیەگایەکی بەرایی یا زیاتر دادەمەزرێ و دەکرێ لە ناحیەکانیش بە بەیاننامەیەك کە سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی دەری دەکا پێك بهێنرێ و بۆی هەیە دەسەلاتی شوێنی دادگاکە بۆ زیاتر لە قەزا یا ناحیەیەك فراوان بکاتەوە.

ماددەی بیستودووەم:

سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری بۆی هەیە لەسەر پێشنیازی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە دادگایەکی بەرایی بۆ سەیرکردنی جۆرێك یا زیاتر لە داواکان دابمەزرێنێ.

ماددەی بیست وسێیەم:

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

دادگای بەرایی بە دادوەرێك گرێ دەدرێ و بەپێی حوکمەکانی یاسا تایبەتمەندە بە سەیر کردنی ئەو داواو کاروبارانەی دەکەونە چوارچێوەی تایبەتمەندییەکەیەوە.

www.mojkurdistan.com

لقی پێنجەم

دادگاکانی نەوجەوانان

ماددەی بیست وچوارەم:

یەکەم: دادگای نەوجەوانان لە دەستەیەك بەسەرۆكایەتی دادوەری نەوجەوانان و ئەندامیەتی دوو لە ناوبژیوانی شارەزا لە کێشەی نەوجەوانان گرێ دەدرێ و سەیری تاوانەکان دەکات و حوکمەکان بەپێی یاسای چاودێری نەوجەوانان دەردەچوێنێ.

دووەم: ناولێنانی سەرۆکی دەستەو ناوبژیوانە ئەسڵی و یەدەگەکان بە بەیاننامەیەك دەبێ کە سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری لە سەر پێشنیازی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە دەری دەکا.

سێیەم: بەپێی حوکمەکانی یاسای چاودێری نەوجەوانان، دادوەری نەوجەوانان بە تەنیا خۆی سەیری سەرپێچی و کەتنەکان دەکات و دادوەرەکانی (کەتن)یش لە قەزاو ناحیەکان سەیری سەرپێچی و کەتنەکان دەکەن.

لقی شەشەم

دادگای باری کەسایەتی

ماددەی بیست و پێنجەم:

دادگایەکی باری کەسایەتی یان زیاتر لە هەر جێگایەك دادەمەزرێ کە دادگای بەرایی لێ بێت.

ماددەی بیست و شەشەم:

سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی بۆی هەیە لەسەر پێشنیازی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە دادگایەکی باری کەسایەتی بۆ سەیر کردنی جۆرێك یان زیاتر لە داواکان دابمەزرێنێ.

ماددەی بیست و حەوتەم:

یەکەم: دادگای باری کەسایەتی بە یەك دادوەر گرێ دەدرێ و بەپێی حوکمەکانی یاسا تایبەتمەندە بە سەیر کردنی مەسەلەکانی باری کەسایەتی.

دووەم: دادوەری دادگای بەرایی(موسلمان) بە دادوەری دادگای باری کەسایەتی دادەنرێ ئەگەر دادوەری تایبەتی نەبێ.

لقی حەوتەم

دادگاکانی کەتن

ماددەی بیست و هەشتەم:

یەکەم: هەر جێگایەك دادگای بەرایی لێ بێت، دادگایەکی(کەتن) یا زیاتری لێ دادەمەزرێ و بەپێی حوکمەکانی یاسا تایبەتمەند دەبێ بە سەیر کردنی داوای دیاری کراو بۆی.

دووەم: دادگای کەتن بە دادوەرێك گرێ دەدرێ.

سێیەم: دادوەری دادگای بەرایی بە دادوەری دادگای کەتن دادەنرێ ئەگەر دادوەری تایبەتی نەبوو.

سەرپەرشتی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی بیست و نۆیەم:

سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی بۆی هەیە لەسەر پێشنیازی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە دادگایەکی کەتن دابمەزرێنێ بۆ سەیر کردنی جۆرێك یا زیاتر لە داواکان.

لقی هەشتەم

دادگاکانی کار

ماددەی سی:

لە مەڵبەندی هەر پارێزگایەك دادگایەکی کار لە دادوەرێك پێکدێ و تایبەتمەند دەبێ بە سەیر کردنی ئەو داواو کاروبارانەی بەپێی حوکمەکانی یاسا دەکەوتە چوارچێوەی پسپۆڕیەکەیەوە.

لقی نۆیەم

دادگاکانی لێکۆڵینەوە

ماددەی سی ویەکەم:

یەکەم: دادگایەکی لێکۆڵینەوە یا زیاتر لە هەر شوێنێك دادەمەزرێ کە دادگای بەرایی لێ بێت و، دادوەری دادگای بەرایی دەبێتە دادوەری لێکۆڵینەوە ئەگەر دادوەری تایبەتی بۆ دانەنرا بێ.

دووەم: سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری بۆی هەیە لە سەر پێشنیازی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە، دادگایەکی تایبەتی لێکۆڵینەوە بۆ جۆرێك یا خود جۆرە دیاریکراوەکانی تاوان تەرخان بکات.

سێیەم:سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری لەسەر پێشنیازی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوەی ناوچە بۆی هەیە دەستەیەك بە سەرۆکایەتی یەکێك لە دادوەرەکانی لێکۆڵینەوە پێك بێنێ بۆ لێکۆڵینەوە لە تاوانێك یاخود تاوانە دیاری کراوەکان و دەستەلاتی دادوەری لێکۆڵینەوەی دەبێت.

لقی دەیەم

دادگای ماددەکانی کەسایەتی

ماددەی سی ودووەم:

یەکەم: لە مەڵبەندی هەر پارێزگایەك دادگایەك بۆ ماددەکانی کەسایەتی بۆ مەسیحیەکان و ئێزدییەکان و ئاینیەکانی تر پێکدەهێنرێ و بە یەك دادوەر دەبەسترێ و تایبەتمەند دەبێ بە سەیر کردنی ماددەکانی کەسایەتی و دەشێ لە مەڵبەندی قەزا و ناحیەکانیش بە بەیاننامەیەکی سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری لە کاتی پێویستدا دابمەزرێ.

دووەم: دادوەری دادگای بەرایی بەدادوەری لە دادگای ماددەکانی کەسایەتی دادەنرێ ئەگەر دادوەری تایبەتی نەبێ.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

دەروازەی سێیەم
خزمەتی دادوەریی

بەشی یەکەم
ئەنجومەنی دادوەریی

ماددەی سی و سێیەم:

یەکەم:

١ـ ئەنجومەنی دادوەریی بەرزترین دەستەلاَتی دادوەرییە لە هەرێم و بەسەرۆکایەتی سەرۆکی دادگای پێداچوونەوەی هەرێمی کوردستان ـ عیراق و ئەندامیەتی جێگرەکانی سەرۆك و سەرۆکی دەستەی سەرپەرشتی دادوەریی و سەرۆکی داواکاری گشتی وسەرۆکی دادگاکانی تێهەلّچوونەوە لە هەرێم یا ئەوەی جێیان دەگرێتەوە دادەمەزرێ.

٢ـ ئەگەر سەرۆك ئامادە نەبوو، کۆنترین جێگری جێی دەگرێتەوەو ئەگەر هەر دووکیشیان ئامادە نەبوون، ئەوا کۆنترین ئەندام لە دادوەرەکانی پێداچوونەوە سەرۆکایەتی ئەنجومەنەکە دەکات.

دووەم: ئەنجومەن بەلانی کەم مانگی جارێك کۆدەبێتەوە و سەرۆکیش بۆی هەیە لە کاتی پێویستدا بۆ کۆبوونەوە داوای بکات و ئەگەر سەرۆك یا ئەوەی کە نوێنەرایەتی دەکات و بەلانی کەم سێ لەسەر چواری ئەندامانی ئامادە نەبوو،نابەسترێ و، بڕیارەکانیش بە زۆرینەی ژمارەی ئەندامانی ئەنجومەنەکە وەردەگیرێ.

سێیەم: ئەنجومەن نووسینگەیەکی دەبێ، فەرمانبەرێك بەپلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکات کە بروانامەی بەکالۆریۆسی لە یاسا هەبێت و بەلایەنی کەم پازدە سالّ خزمەتی هەبێت و لەسەر پالاَوتنی لەلایەن ئەنجومەنی دادوەرییەوە دادەمەزرێ و ژمارەیەك فەرمانبەر یاریدەی دەدەن و رێکخستنی کاری ئەنجومەن و ئامادە کردنی بەرنامەو پوختە کردنی مەسەلە بەرچاوخراوەکان و پێراگەیاندنی بڕیارەکانی و کارە کارگێرییەکانی تر دەگرێتە ئەستۆ.

ماددەی سی وچوارەم:

ئەنجومەن ئەم تایبەتمەندییانەی خوارەوە دەگرێتە ئەستۆ.

یەکەم: ئامادە کردنی پلان و نەخشە بۆ دەزگای دادوەری و تووێژ لە سەرکردنی و دەربڕینی تێبینیەکانی لە بارەیەوە.

دووەم: سەیر کردنی کاروباری دامەزراندن و بەرزکردنەوە و پایە پێدان و گواستنەوەو گەڕاندنەوەی دادوەرەکان و لێکۆلّینەوە لە رەوشت و توانایان و سەرپەرشتی کردنی سەربەخۆیی دادوەری.

سێیەم: ئامادە کردنی بودجەی ئەنجومەن و بەرزکردنەوەی بۆ ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق بۆ پەسند کردنی.

چوارەم: لایەنی رێکخستنی کارگێڕیی و رێکخستنەکانی دادگاکان بە کاروباری خزمەتی کارمەندانی و بەرزەفتکردنیانەوە تەنیا لە تایبەتمەندیی ئەنجومەنی دادوەری دەبێ.

پێنجەم: دیاریکردنی میلاکاتی دادگاکان و دامەزراندنی فەرمانبەرانی کە ئەو میلاکانە پڕ دەکەنەوەو ئەوانی دیکە لە چوارچێوەی تەرخانکراوەکانی بودجەی ئەنجومەن دەبن.

شەشەم: دانانی پێڕەوی ناوخۆ بۆ ئەنجومەن.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

بەشی دووەم

دامەزراندنی دادوەران

ماددەی سی و پێنجەم:

یەکەم: دادوەر بەپێی ئەم مەرجانەی خوارەوە دادەمەزرێ: ـ

١ـ دەبێ بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە یاسا یاخود هاوتاکەی هەبێ.

٢ـ دەبێ لە دوای دەرچوونی لە کۆلێجی یاسا بەلانی کەم بۆ ماوەی ١٠ ساڵ لە فرمانی لێکۆڵەرەوەی دادی یان یاریدەری دادوەری یاخود دادنووس یان جێبەجێ کاری داد یان بەڕێوەبەری چاودێری ناکامان یاخود لە فەرمانگەی تۆمارکردنی خانووبەرە یاخود هەمان ماوەی ناوبراو دەستی دابێتە پیشەی پارێزەری یان فەرمانبەری دادی کارکردە لە بەشی یاسادا لە فەرمانگەو دەزگا فەرمیەکان کە بەلایەنی کەمەوە ساڵانە پێنج داوای دادگاکاندا دەبێت لە ماوەی دەستە دانەکاریش لەو فەرمانە ناوبراوانە پێنج ساڵە ئەگەر بڕوانامەی ماجستێری لە یاسا بەدەست هێنابێ و سێ ساڵە ئەگەر بڕوانامەی دکتۆرای لە یاسا بە دەست هێنابێ چ جا ئەوەی دەستەدانە کارەکەی پێش وەدەست هێنانی ئەو دوو بڕوانامەیەبێ یاخود لە دوایاندا بێت.

٣ـ تەمەنی لە ٣٠ ساڵ کەمتر نەبێ.

٤ـ دەبێ عیراقی بێت.

٥ـ زمانی کوردی و عەرەبی بەخوێندنەوەو نووسینەوە بەباشی بزانێ.

٦ـ لە تاقیکردنەوەی بە زارەکی و بەنووسین لەبەردەم ئەنجومەنی دادوەریی دەربچێت.

٧ـ پێویستە هیچ ناتەواوییەکی جەستەیی نەبێت، کە رێگە لە جێبەجێ کردنی ئەرکەکانی بگرێ.

٨ـ دەبێ ناوبانگ و رەوشتی باش بێت.

٩ـ دەبێ بەڵێن بدات دوای دامەزراندنی کاری حزبی نەکات.

١٠ـ نابێ بە تاوانێکی دەستە ئەنقەستی نا سیاسی یا کەتنێکی ئابڕووبەر حوکمدرابێ.

دووەم: ماوەی کارکردن لە پارێزەری و ئەو فرمانانەی کە لە بڕگە(یەکەم/٢)دا ناویان هاتووە بۆ مەبەستی بەرز کردنەوەو سەرموچەو پایەپێدان حیسێب دەکرێ.

ماددەی سی وشەشەم:

یەکەم: دوای دەرچوونی مەرسوومی هەرێمی بە دامەزراندنی، ئەنجومەنی دادوەری ئەو دادگایە دیاری دەکات کە دادوەر تێیدا دەست بەکار دەبێت.

دووەم: دادوەر دەست ناداتە کارەکەی تاکو لەبەردەم سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی ئەم سوێندەی خوارەوە نەخوات:

﴿ **سوێند دەخۆم بە خودا کە دادپەروەرانە لەنێوان خەڵکدا دادوەری بکەم و یاساکان بە ئەمانەت و دەست پاکی و بێ لایەنی پیادە بکەم** ﴾ و سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریش هەمان سوێند لەبەردەم سەرۆکی هەرێم دەخوات.

سێیەم: سەرۆك و ئەندامانی دادگاکانی پێداچوونەوە سوێند لەبەردەم سەرۆکی هەرێم دەخۆن.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

ماددەی سی و حەوتەم:

یەکەم: سەرۆکی دادگای پێداچوونەوە لەنێوان جێگرانی سەرۆك یاخود کۆنترین دادوەرانی دادەمەزرێ ئەگەر ماوەی خزمەتی دادوەری لە بیست وپێنج ساڵ کەمتر نەبێ.

www.mojkurdistan.com

دووەم: جێگری سەرۆك لەنێو دادوەرانی دادگای پێداچوونەوەو لە نێوان دادوەرەكانی پۆلی یەكەم دا دادەمەزرێ ئەگەر ماوەی كاركردنی لە خزمەتگوزاری دادوەری لە بیست ودوو ساڵ كەمتر نەبێ.

سێیەم: دادوەر لە دادگای پێداچوونەوە لە نێوان دادوەرانی پۆلی یەكەم دادەمەزرێ ئەگەر ماوەی كاركردنی لە خزمەتی دادوەری لە بیست ساڵ كەمتر نەبێ و ماوەیەك لە دوو ساڵ كەمتر نەبێ لە یەكێك لەم پایە دادوەریانەی خوارەوە كاری كردبێ:

١-سەرۆكی دادگای تێهەڵچوونەوە.

٢-جێگری سەرۆكی دادگای تێهەڵچوونەوە.

٣-دادوەری دادگای تێهەڵچوونەوە.

٤-سەرۆكی دەستەی سەرپەرشتی دادوەری.

٥-ئەو پارێزەرەی ماوەیەك كاری لە پارێزەری كردبێ كە لە **٢٥** ساڵ كەمتر نەبێ.

چوارەم: سەرۆكی دادگای پێداچوونەوەو جێگرەكانی و دادوەری دادگای پێداچوونەوە بە مەرسوومێكی هەرێمی ولەسەر پاڵاوتنی لەلایەن ئەنجومەنی دادوەرییەوە دادەمەزرێن.

ماددەی سی و هەشتەم:

سەرۆكی دادگای پێداچوونەوە بە پلەی وەزیر دەبێ و مووچەو دەرماڵەی وەزیر وەردەگرێ.

ماددەی سی و نۆیەم:

مووچەو دەرماڵەی دادوەرانی دادگای پێداچوونەوەو دادوەرەكانی دیكە بە یاسا دەستنیشان دەكرێن.

بەشی سێیەم
بەرزكردنەوەی دادوەران و بڵندكردنی پایەیان

ماددەی چلەم:

یەكەم: پلەكانی دادوەران چوار پلەن(أ، ب، ج، د)لە پلەی (د) ـەوە دەست پێدەكەن.

دووەم: بەرزكردنەوەی دادوەر لە پلەیەك بۆ پلەیەكی بەرزتر بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری دەبێ، ئەمەش دوای بەسەربردنی ماوەی یاسایی كە پێنج ساڵە.

سێیەم: ئەنجومەنی دادوەریی لە كاتی سەیركردنی بەرزكردنەوەی دادوەر، راپۆرتی سەرۆكی ناوچەكانی تێهەڵچوونەوە، وسەرپەرشتانی دادوەری رەچاو دەكرێن لەبارەی ئەوەی پەیوەندیی بە توانایی و باش بەڕێوەبردنی كارەكانی و ئەوەی پەیوەندی بەرەوشتیەوە هەیە.

چوارەم: ئەنجومەنی دادوەری بڕیاری بەرزكردنەوەی دادوەر دەدات ئەگەر ساغ بووەوە شیاوی بەرزكردنەوەكەیە.

پێنجەم: ئەنجومەنی دادوەری بۆی هەیە بە بڕیارێكی هۆدار بەرزكردنەوەی دادوەر بۆ ماوەیەك لە سێ مانگ كەمتر نەبێ و لە ساڵێكیش پتر نەبێ وبۆ زیاتر لە جارێكیش دوابخات، ئەگەر بینی شیاوی ئەو بەرزكردنەوەیە نیە.

شەشەم: ماوەی بەرزكردنەوە لە پلەیەك بۆ پلەیەكی بەرزتر بە پێنج ساڵ دەستنیشان دەكرێت.

ئـەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی كـوردستان

ماددەی چل ویەكەم:

یەكەم: پۆلەكانی دادوەران چوار پۆلن(یەكەم، دووەم، سێیەم، چوارەم)و لە پۆلی چوارەمەوە دەست پێدەكەن.

www.mojkurdistan.com

دووەم: دادوەر لە پۆلێکەوە بۆ پۆلێکی تر بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری و لەسەر داوایەك بەرز دەکرێتەوە کە پێشکەش بە ئەنجومەنی دادوەری دەکرێ بە مەرجێك توێژینەوەیەکی یاسایی پێشکەش بکات و مووچەی رادەی نزمی ئەو پولەی وەرگرتبێ کە بۆی بەرزدەکرێتەوەو پێنج ساڵی لە پۆلەکەی بەسەر بردبێ.

سێیەم: ئەنجومەنی دادوەری لە کاتی پێشکەش کردنی داواکاری بەرزکردنەوەکە دەبێ رای دادگای پێداچوونەوەو سەرۆکایەتی دادگای تێهەڵچوونەوەو سەرۆکایەتی دەستەی سەرپەرشتی دادوەری لەبارەی توانای دادوەرو شیاوی بۆ بەرزکردنەوەکە وەرگرێ .

چوارەم: سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی داواکارییەکەو شیاوی ئەو دادوەرە بە بەرزکردنەوە بە نووسراوێك وەك لە بەندی(٣)سێیەمی ئەم ماددەیەدا هاتووەو لەگەڵ رای خۆی بۆ ئەنجومەنی دادوەریی بەرزدەکاتەوە.

پێنجەم: ئەنجومەنی دادوەریی لە هەڵسەنگاندنیدا بۆ لێهاتوویی دادوەر بۆ بەرزکردنەوەی پشت بەو نووسراوانە دەبەستێ کە لە هەردوو بەندی (٣و ٤)ی ئەم ماددەیەدا هاتوون، لەگەڵ راپۆرتەکانی ساڵانە کە لەلایەن سەرۆکانی سەرپەرشتیارانی دادوەریی یەوە بەرزکراونەتەوەو ئەو حوکمانەی کە دادوەر بە ماندووبوونێکی لە رادە بەدەر دەریکردوون یاخود لە ناوەڕۆکیاندا بیرورای یاسایی وایان تێدایە ئەوە نیشاندەدات کە بەدوای چالاکی فقهی و دادوەریدا چووە. سەرەرای راپۆرتی ئەو لێژنەیەی کە وتوێژی لەسەر توێژینەوە یاساییەکەی کردووە کە پێشکەشی کردبوو ، لەگەڵ ئەو پلەیەی کە وەری گرتووەو ئەگەر دەرکەوت لێهاتووە بۆ ئەو بەرزکردنەوەیە، بڕیاری بنبڕیی بەرزکردنەوەکەی دەردەکەن وپێی رادەگەیەنرێ و ئەنجومەنی دادوەریی بۆی هەیە بەرزکردنەوەکە بە بڕیارێکی هۆدار بۆ ماوەیەك لە شەش مانگ کەمتر نەبێ و لەساڵێك پتر نەبێت دوا بخات بۆ زیاتر لە جارێك کە بینرا شیاوی ئەوە نییە.

بەشی چوارەم

پایە دادوەرییەکان

ماددەی چل ودووەم:

یەکەم: سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە لە دادوەرەکانی پۆلی یەکەم لە نێوان جێگرەکانی سەرۆکی دادگاکانی تێهەڵچوونەوە بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەریی دادەمەزرێت.

دووەم: جێگری سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوەو دادوەرانی لەنێو دادوەرانی پۆلی یەکەم یا دووەم بەپێی پاڵاوتنیان لەلایەن سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە بە بڕیارێك لە ئەنجومەنی دادوەری هەڵدەبژێردرێن.

ماددەی چل وسێیەم:

قیدەمی دادوەران بەپێی پۆل و پایەکەیان و مێژووی دامەزراندنیان دەبێ ولەکاتی یەکسان بوون ئەوا قیدەمەکە بەپێی ئەوە دەبێ کە ئەنجومەنی دادوەری بڕیاری لەسەر دەدات.

بەشی پێنجەم

مۆڵەت ومافی خانەنشینی

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

ماددەی چل وچوارەم:

یەکەم: دادوەر مافی مۆڵەتی ئاسایی بە مووچەی تەواو هەیە لەماوەی خزمەتکردنی لەهەر هەشت رۆژدا مافی رۆژێکی هەیە.

www.moj.kurdistan.com

دووەم: پێویستە دادوەر سالاَنە لە سی رۆژ کەمتر لە مۆڵەتی موستەحەقی خۆی وەرنەگرێت ولەکاتێك کە وەری نەگرت، بۆی کۆناکرێتەوە تەنیا ئەو بەشە نەبێت کە لە سی رۆژ زیاترە.

سێیەم: دەشێ ئەو مۆڵەتە ئاساییانەی کە بەپێی بەندی دووەم لەم ماددەیەدا بۆی ماوەتەوە بۆی کۆبکرێتەوە بە مەرجێك لە سالێك پتر نەبێت.

چوارەم: مۆڵەتە ئاساییەکانی کە لە خزمەتەکانی پێشووی دەیکەوت بۆ دادوەر دەگەڕێتەوە.

ماددەی چل و پێنجەم:

یەکەم: ئەنجومەنی دادوەری بۆی هەیە مۆڵەتی خوێندن لە دەرەوەی هەرێم یا لەناوەوەی بۆ ماوەی دوو ساڵ بە مووچەی تەواو بەدادوەر بدات بۆ وەرگرتنی پسپۆڕیی لە بابەتێك کە پێوەندیی بە پسپۆڕییەکانی دادوەریی و دادەوە هەبێت و بۆ وەرگرتنی بڕوانامەی ماجستێر یاخو دوکتۆرا وبۆی هەیە ئەم مۆڵەتە بۆ ماوەی سالێکی دی درێژبکاتەوە.

دووەم: دەشێ بۆماوەی دوو ساڵ مۆڵەتی خوێندنی دووەم بدرێت بەوەی مۆڵەتی یەکەمی خوێندنەکەی تەواوکردووەو بڕوانامەی ماجستێری وەرگرتووە بۆ مەبەستی وەرگرتنی بڕوانامەی دوکتۆرا لە هەمان بابەتی ناوبراو کە لە بەندی (یەکەم)لەم ماددەیەدا ناوی هاتووە. ئەمەش دوای بەسەر چوونی سالێك لە دەست بەکاربوونی لە فرمانەکەی دەبێ و ئەنجومەنی دادوەریش بۆی هەیە ئەم مۆڵەتە بۆ سالێکی تر درێژبکاتەوە.

سێیەم: مۆڵەتی خوێندن بە خزمەتی دادوەریی دادەنرێ و قیدەمی بۆ ماوەی دوو ساڵ بۆ مەبەستی بەرزکردنەوەو تەرقیەکردن وسەرمووچە بەو کەسە دەدرێ کە بڕوانامەی دوکتۆرا وەردەگرێ و سالێکیش بۆ ئەوانەی بڕوانامەی ماجستێر بە دەست دێنن.

ماددەی چل وشەشەم:

یەکەم: دادوەر دوای تەواوکردنی تەمەنی شەست و پێنج سالی خانەنشین دەکرێ و ئەوەی خانەنشین دەکرێ مافی ئەوەی هەیە، هەموو ئەو مووچەو دەرمالاَنە وەربگرێ کە بەر لە خانەنشین بوونی وەریدەگرتن.

دووەم: لە کاتی کۆچی دوایی دادوەر لەکاتی خزمەتدا ، مووچەی خانەنشینی بەقەد ئەو مووچەو دەرمالاَنەی دەبێ کە وەری دەگرت.

سێیەم: دەشێ دادوەر بەر لەتەواوکردنی ئەو تەمەنەی کە لە بەندی یەکەم لەم ماددەیەدا دەستنیشان کراوە یان لەسەر داوای خۆی بەپێی حوکمەکانی یاسای خزمەتی مەدەنی یاخود لەبەر هۆی تەندروستی خانەنشین بکرێ، و حوکمەکانی بەندی (دووەم)ی سەرەوەی لەسەر پیادە دەکرێ.

چوارەم: دادوەری خانەنشین کراو مووچەی مۆڵەتە ئاساییەکان بە تەواوی وەردەگرێ لەسەر بنەمای کۆی ئەوەی مانگانەیەی وەری دەگرت بەر لە خانەنشین کردنی، بە مەرجێك لە سالێك پتر نەبێت.

ماددەی چل وحەوتەم:

دادوەر بۆی هەیە هەر کاتێك ویستی دەست لەکار بکێشێتەوەو لەو بارەشدا مافی وەرگرتنی مووچەی خانەنشین بوون وڕێزلێنانی بەپێی یاسای خزمەتی مەدەنی ویاسای خانەنشینی مەدەنی هەیەو مافی ئەو مۆڵەتانەشە لە دەست نادات هەیە کە هەقیەتی.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی چل وهەشتەم:

داوا لەو مافانە بەرزدەکرێتەوە کە لەم یاسایەدا دەرکەوتووە بۆ لیژنەی کاروباری دادوەری و بڕیارەکانیشی لەم داوایانەدا قابیلی تانە لێدانن لەبەردەم دەستەی فراوان لە دادگای پێداچوونەوە لەلایەن سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە ولەلایەن ئەو دادوەرەی کە بڕیارەکەی لە دژی دەرکردووە لەماوەی(٣٠) سی رۆژ لە مێژووی پێراگەیاندنی و بڕیارەکەشی لەو بارەیەوە بنێرە.

ماددەی چل ونۆیەم:

حوکمەکانی یاسای خزمەتی مەدەنی و یاسای خانەنشینی مەدەنی لەو کاروبارانەی کە دەقی یاسایی لەم یاسایەدا پێ نەهاتووە لەسەری پیادە دەکرێ بە جۆرێك نابێ لەگەڵ حوکمەکانی ناکۆك بێت.

بەشی شەشەم
گواستنەوە و ئینتیداب

ماددەی پەنجایەم:

یەکەم:

١-نابێ دادوەر بۆ فرمانێکی نادادوەری بگوێزرێتەوە تەنیا مەگەر بە رەزامەندیی وبە نووسینی خۆی بێت.

٢-دەشێ دادوەران لە پۆلی یەکەم و دووەم بە دادوەرانی دادگای پێداچوونەشەوەو بە رەزامەندیی نووسراوی خۆیان و بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری ئینتیداب بکرێن بۆ فرمانی راوێژکاری یاسایی لە سەرۆکایەتی هەرێم یاخود ئەنجومەنی وەزیران یان سەرۆکایەتی یەکێك لە دەزگاکانی وەزارەتی داد یان بۆ مەبەستی دەرس گوتنەوە.لە زانکۆکان یان دەستە نێودەوڵەتیەکان بە مەرجێك سیفەتە دادوەرییەکەی تێدا بمێنێت.

دووەم: ماوەی ئینتیداب کردن کە لە بەندی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە نابێ لە سێ ساڵ پتر بێت و قابیلی درێژکردنەوەیە بۆ ساڵێکی دی.

سێیەم: لەبەر بەرژەوەندی گشتی وبە فەرمانی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە دەشێ دادوەر ئینتیداب بکرێ بۆ کارکردن لە دادگایەکی تر ئەو ئینتیدابەش لە ناوچەیەکی تێهەڵچوونەوە بۆ ناوچەیەکی تر بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری دەبێت بە مەرجێك ماوەی ئینتیدابەکە لە ساڵێك پتر نەبێ.

ماددەی پەنجاو یەکەم:

گواستنەوەی دادوەران لەماوەی مانگی تەمووز لە هەموو ساڵێك دەبێت و دەشێ لە کاتی پێویستی بەرژەوەندیی گشتی ئەو گواستنەوەیە لەو مانگەدا نەبێت وگواستنەوەکەش بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری ولەسەر پێشنیازی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە دەبێت.

بەشی حەوتەم
ئەرکی دادوەران

ئـــــەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کـــــوردستان

ماددەی پەنجاو دووەم:

www.mojkurdistan.com

یەکەم: دادوەر پابەندی ئەمانەی خوارەوەیە:

١-پاراستنی شکۆمەندیی دادوەری ئەمەش بە پاراستنی بێ لایەنی ودەست پاکی و دوورکەوتنە لە هەموو ئەوانەی گومان بخەنە راستیەکەی.

٢-پاراستنی نهێنی ئەو کاروبارو زانیاریی وبەڵگەنامانەی کە بە حوکمی کارەکەی دەستی دەکەوێ و پەیوەستە بە دەزگاکانی هەرێم و کەسایەتییەکان و، ئەو ئەرکەش تا دوای تەواوبوونی خزمەتەکەشی هەر دەمێنێ.

٣-نابێ کاری بازرگانی یان هەر کارێکی دیکە بکات کە لەگەڵ کاری دادوەری نەگونجاو بێت.

٤-دەبێ رۆبی تایبەتی لە کاتی دادگایی کردندا لەبەر بکات، ئەمەش بەپێی ئەو رێنماییانەیە کە ئەنجومەنی دادوەری دەریان دەکات.

٥-مانەوە لە مەڵبەندی ئەو یەکە کارگێرییەی کە بارەگای کارەکەیی لێیە، مەگەر تەنها سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری رێگای پێ بدات لە شوێنێکی دیکەدا نیشتەجێ بێت لەو بارودۆخەی کە خۆی هەڵیدەسەنگێنێ.

دووەم: کارکردنی دادوەر لە ئیشی حزبی قەدەغەیەو نابێ خۆی بۆ هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانی یان دەستەکانی خۆجێیەتی یان رێکخراوی سیاسی بپاڵێوێ مەگەر لەدوای دەست لەکار کێشانەوەی بێت.

ماددەی پەنجاو سێیەم:

نابێ دادوەران بەشداریی لە دەستەیەکی دادوەری دا بکەن کە پەیوەندیی زاوایەتی وخزمایەتی تا دەگاتە پلەی چوارەمیان لە ناودا هەبێت و ناشبی دادوەر سەیری تانەگرتن لە حوکمێك بکات کە دادوەرێکی دی دەری چواندووەو پەیوەندیی باسکراوی لەگەڵدا هەیە.

بەشی هەشتەم

سەرپەرشتی کردنی کاری دادوەران وکاروباری بەرزەفتکردن

لقی یەکەم

سەرپەرشتی دادوەران

ماددەی پەنجاو چوارەم:

یەکەم:

١-سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی مافی سەرپەرشتی و چاودێری کردنی هەموو دادگاو دادوەران و ئەوانەی دەستەڵاتی دادوەرییان پێدراوە لە فەرمانبەران ودەستەو لیژنەکانی هەیە.

٢-سەرپەرشتی و چاودێری کردن بەهۆی سەرپەرشتیاری دادوەری یان بەهۆی دادوەری ئینتیداب کراو بۆ ئەم مەبەستە دەبێ.

٣-سەرپەرشتی کردنی کارەکانی دادگای پێداچوونەوەو دادوەرانی لەلایەن سەرۆکەوە ئەنجام دەدرێ بە مەرجێك راپۆرتێکی ساڵانە لە بارەی کارەکانی دادگا پێشکەش بە ئەنجومەنی دادوەری بکات.

دووەم:

١-سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە مافی سەرپەرشتی کردن وپشکنینی هەموو دادگاو دادوەرانی لە ناوچەکەی خۆی هەیە، هەروەها بۆی هەیە ئامۆژکارییە پێویستیەکان وهوشیارکردنەوە لەبارەی هەر شتێکی بە پێچەوانەی ئەرکی فەرمانبەری و باش بەڕێوەچوونی کارە کارگێریی و ژمێریارییەکان پێشکەش بکات ودەبێ راپۆرتی ساڵانە

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

لەبارەی دادوەرەکانەوە لە ناوچەکەی خۆی بەرزکاتەوە وهەموو تێبینیەکانی لەبارەی رەوشتیان وشیاوییان وکاروباری کارگێڕییان لە دادگاکانیاندا بگرێتەخۆ.

٢-سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە بۆی هەیە یەکێك لە جێگرەکانی بۆ پشکنینی هەر دادگایەك لە ناوچەکەیدا هەبێ ئینتیداب بکات.

ماددەی پەنجاو پێنجەم:

پێویستە دەستەکانی پێداچوونەوەو دەستەکانی دادگاکانی تێهەڵچوونەوەو دادگاکانی تاوان راپۆرتی وەرزی رێك بخەن و تێیدا ئەو حوکم و بڕیارانە دەربخەن کە دادوەران هەڵەی گەورەیان تێدا کردووە لە ئەنجامی نەزانینی پرەنسیپە سەرەتاییەکانی یاسا یان گوێ نەدان بەو رووداوانەی کە لە کاتی وردبینی کردنی ئەحکام و بڕیارەکانی دەردەکەون و، دەبێ وێنەیەکیان بۆ ئەنجومەنی دادوەری بنێرێ بۆ پاراستنی لە دۆسیەی کەسیەتی ئەو دادوەرەدا، بۆ ئەوەی لەکاتی بەرزکردنەوەو پلەبەرز کردنەوەدا لەبەر چاو بگیرێت.

ماددەی پەنجاو شەشەم:

یەکەم: سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی بۆی هەیە دادوەر لەو هەڵە یاسایی و کارگێڕییانەی ئاگادار بکاتەوە کە لە ئەنجامی پشکنینی کارەکەی دەردەکەون. هەروەها هەر شتێك کە روودەدات، پێچەوانەی ئەرك و پێداویستی فرمانەکەی بێت.

دووەم: بۆ سەرۆکی دادگای پێداچوونەوەو سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە هەیە دادوەر لەو هەڵە یاساییانەی ئاگادار بکەنەوە کە لەکاتی وردبینی کردنی پێداچوونەوەکاندا دەردەکەون.

سێیەم: سەرۆکی دادگای پێداچوونەوە بۆی هەیە دادوەر لە ناوچەکەی لەو سەرپێچیانەی ئاگادار بکاتەوە کە لە ئەرکەکانی فرمانەکەی روو دەدەن.

چوارەم: ئاگادار کردنەوە بە نووسراوێك دەبێ کە ئاراستەی دادوەر دەکرێ ودانەیەکیش لەو نووسراوە بە ئەنجومەنی دادوەریی رادەگەیەنرێ و دانەیەکی دیکەیشی لە دۆسیەی کەسیەتی دەپارێزرێ.

لقی دووەم

کاروبارە بەرزەفتیەکان

ماددەی پەنجاو حەوتەم:

یەکەم: لیژنەیەك لە سێ ئەندام بەناوی لیژنەی کاروباری دادوەران پێك دێ کە ئەنجومەنی دادوەری لەناو ئەندامانی خۆی لە سەرەتای هەموو ساڵێکدا بۆ سەیرکردنی کاروباری بەرزەفتی هەڵیان دەبژێرێ.

دووەم: لیژنەی کاروباری دادوەران لە داوای بەرزەفتی کە لەسەر دادوەر تۆمار دەکرێ یەکێك لەم سزا بەرزەفتییانەی خوارەوە بەسەر دادوەردا دەسەپێنێ.

١-هۆشداریی (ئینزار)، ئەمەش دواکەوتنی سەر مووچەو بەرزکردنەوەی بۆ ماوەی شەش مانگی لێدەکەوێتەوە.

٢-دواخستنی بەرزکردنەوە یان سەرمووچەکەی یان هەردووکیان بۆ ماوەیەك لە ساڵێك کەمتر نەبێ و لە سێ ساڵیش زیاتر نەبێ لە رۆژی دەرچوونی بڕیارەکەوە، ئەگەر ماوەی یاسایی بەرزکردنەوەکەی تەواو بوو، دەنا لە مێژووی تەواوکردنیەوە دەبێ.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

٣-کۆتایی هێنان بە خزمەت و ئەم سزایەش بەسەر دادوەردا دەسەپێنرێ ئەگەر حوکمێکی بنەبڕی بە سزایەك لە دادگایەکی تایبەت لە بارەیەوە دەرچووبوو لەسەر کردەوەیەك کە لەگەڵ شەرەفی فرمانە دادوەرییەکەیدا نەگونجێ یاخود ئەگەر دەرکەوت لە دادگاییکردنێکدا کە لیژنە ئەنجامی دەدات دادوەرەکە شیاوی بەردەوام بوونی لە خزمەتی دادوەریدا نیە .

ماددەی پەنجاو هەشتەم:

یەکەم: کۆتایی هێنان بە راژەی دادوەر بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری دەبێ .

دووەم: بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە هەر کەسێك کۆتایی بە راژەکەی هات بۆ دادوەری ناگەڕێتەوە.

ماددەی پەنجاو نۆیەم:

یەکەم: داوای بەرزەفتی لەسەر دادوەر بەپێی بڕیاری سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە تۆمار دەکرێ و بۆ لیژنەی کاروباری دادوەران دەنێردرێت وە دەبێ بڕیارەکە ئەو رووداوەی تێدا بەیان بکرێ کە دراوەتە پاڵی لەگەڵ ئەو بەڵگانەی کە دەیسەلمێنن و بڕیارەکەش بە دادوەرو داواکاری گشتی رادەگەیەندرێ.

دووەم:

١-لیژنەی کاروباری دادوەران وادەیەك دیاری دەکات بۆ تەماشاکردنی ئەو داوایەو دەبێ ئەوکاتە بە سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوەو سەرۆکی داواکاری گشتی و دادوەرەکە رادەگەیەندرێت.

٢-دادگایی کردن نهێنی یە و بڕیارەکەشی بە ئاشکرا تێدەگەیەندرێ.

٣-دادگایی کردنەکە بە ئامادەبوونی نوێنەری سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوەو سەرۆکی داواکاری گشتی یان هەر داواکارێکی گشتی کە تەنسیبی دەکا و پێویستە دادوەر خۆی ئامادەبێ وبۆشی هەیە پارێزەرێك لەگەڵ خۆیدا ئامادە بکات.

٤- لیژنە بۆی هەیە چەندی بەباشی دەزانێ لێکۆڵینەوە بکات.

٥-لیژنە دوای تەواوکردنی لێکۆڵینەوەو گوێ گرتن لە وتەکانی نوێنەری سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوەو داواکاری گشتی و بەرگریی دادوەر داواکە یەکلادەکاتەوەو بڕیارەکەی بە سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوەو سەرۆکی داواکاری گشتی و دادوەر رادەگەنێ.

٦-لیژنە لە رێکارەکانیدا ئەو بنەمایانە پەیڕەو دەکات کە لە یاسای بنچینەکانی دادگایی کردنەکانی سزاداندا هاتوون.

ماددەی شەستەم:

یەکەم: ئەگەر لیژنەی کاروباری دادوەریی لەکاتی سەیرکردنی داوایەکەدا بۆی دەرکەوت ئەو کارەی خراوەتە پاڵ دادوەرەکە تاوانە یان کەتنە، بڕیاری ناردنی بۆ دادگای تایبەتمەند دەدات وهەموو ئەوراقەکانی بۆ رەوانە دەکات دوای ئەوەی کە سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی دەستی دادوەرەکە لە کارەکەی دەکێشێتەوە، هەروەکو لە یاسای بەرزەفتکاریی فەرمانبەرانی دەوڵەتدا یا هەر یاسایەکی تر کە جێگای دەگرێتەوە بڕیاری لەسەر دراوە.

دووەم: ئەگەر دادگای تایبەتمەند بڕیاری بەبێ تاوانی دادوەرەکە، یان بە بەردانی دا یان هەر بڕیارێکی دی کۆتایی بە داوا سزاییەکە هێنا، پێویستە لیژنە بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە لە تەماشاکردنی داوا بەرزفتکارییەکە بەردەوام بێت.

سێیەم: ئەگەر دادگا بڕیاری تاوانبارکردنی دادوەرەکەی دەرکرد، پێویستە لیژنە سزایەکی بەرزەفتیی گونجاو لەگەڵ ئەو کارەی دراوەتە پاڵی بسەپێنێ ئەمەش بەپێی حوکمەکانی ماددەی (٥٧)ی ئەم یاسایە دەبێ.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی شەست و یەکەم:

سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوەو سەرۆکی داواکاری گشتی و دادوەرەکە بەپێی حوکمی ئەم یاسایە مافی ئەوەیان هەیە لەبەردەم دەستی گشتی دادگای پێداچوونەوە تانە لە بڕیاری لیژنەی دادوەران لــە کاروبــارە بەرزەفتکارییــەکان بــدەن، لــە ماوەی سی ڕۆژ لە ڕۆژی پێڕاگەیاندنەکەوەو دەستەی گشتیش بۆی هەیە ئەگەر پێویستی کرد نوێنــەری ســەرۆکی دادگــای تێهەڵچوونەوەو نوێنەری سەرۆکی داواکاری گشتی و دادوەرەکە بانگ بکــات تــا گــوێ لــە وتــەکانیان بگرێــت وپاشــان بڕیارەکەی بە پەسند کردنی بڕیاری لیژنە یاخود هەڵوەشاندنەوەی یا هەموارکردنی دەردەکات و، بڕیارەکەشی لەمباریــەوە بنبڕە.

دەروازەی چوارەم
حوکمە جیاجیاکان

ماددەی شەست و دووەم:

بودجەی ئەنجومەنی دادوەری لە مانە دابین دەکرێ:

یەکەم: ڕەسم و غەرامەی دادوەری کە لەلایەن دادگاکانەوە وەردەگیرێن.

دووەم: ئەو پارەیەی کە حکومەتی هەرێم ساڵانە بۆ بودجەی ئەنجومەنی دادوەری تەرخانی دەکات.

ماددەی شەست و سێیەم:

یەکەم: ئەگەر سەرۆکی دادگا یان سەرۆکی دەستە ئامادە نەبوو یاخود پایەکەی چۆل بــوو یــاخود تەگەرەیــە هاتــەپێش و ڕێی لە دەست بەکاربوونی گرت، ئەوا کۆنترین لە جێگرانی یان ئەندامان کارەکەی ئەو دەکەن.

دووەم: ئەگەر پتر لە دادوەرێك لە دادگایەکدا هەبوون، کۆنترینیان دەبێتە بەرپرسی کارگێڕیی و کارەکان لــە نێوانیانــدا دابەش دەکرێ.

ماددەی شەست وچوارەم:

نابێ ڕاوە دووی دادەر بنبڕی یان لەسەر تاوانێك دەستگیر بکرێ پێش وەرگــرتنی ڕەزامەنــدی ئەنجومــەنی، تــەنیا لــە حاڵەتی ئەنجامدانی تاوانێکی دەست ئەنقەست نەبێت.

ماددەی شەست وپێنجەم:

کاتەکانی دەوام لە دادگاکان بە بڕیاری ئەنجومەنی دادوەری دیاری دەکرێت.

ماددەی شەست وشەشەم:

دەســتەیەك بــەناوی دەســتەی سەرپەرشــتی دادوەری دادەمــەزرێ وبــە ئەنجومــەنی دادوەرییــەوە دەلکــێ وئــەرك و تایبەتمەندییەکانی بە یاسا ڕێك دەخرێن.

ماددەی شەست و حەوتەم:

بۆ سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری هەیە ڕێنمایی بۆ ئاسانکاری جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ئەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی شەست وهەشتەم:

یاسای دەستەڵاتی دادوەری ژمارە(١٤)ی ساڵی ١٩٩٢و هەموارکروەکانی هەڵدەوەشێنەوە.

ماددەی شەست ونۆیەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی حەفتایەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددەی حەفتاویەکەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەکرێ و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان)دا بلاْو دەکرێتەوە.

مەسعود بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

هەولێر

٢٤/گەلاْریزان/ ٢٧٠٧ کوردی

١٥/تشرینی دووه م/ ٢٠٠٧ زایینی

٥ /ذو القعده / ١٤٢٨ کۆچی

هۆیە پێویستییەکانی دەرچوواندی ئەم یاسایە

لەبەر ئەوەی ماوەیەکی تاڕادەیەك زۆر بەسەر دەرچوونی یاسای دەستەڵاتی دادوەری (هەرێمی کوردستان – عیراق)ی ژمارە(١٤) ساڵی ١٩٩٢ تێپەڕیوە کە دەرچوواندنەکەی لە سەرەتای دامەزراندنی دەزگا دیموکراتیەکانی هەرێمی کوردستان بووەو سەبارەت بەو پەرەسەندنە پۆزەتیڤە گەورانەی لەو ماوەیەدا هەموو بوارەکان خۆیانەوە بینیوە بەتایبەتی لەلایەنی دادوەری و فراوانبوونی دادگاکان لە کوردستان لەرووی چەندایەتی و چۆنایەتیەوە، ئەمە وای خواست ناوچەی تازەی تێهەڵچوونە دابنرێن و لە پێناوی سەربەخۆیی دان بە دەستەڵاتی دادوەری و جیاکردنەوەی لە وەزارەتی داد بەو ناوەی ئەمەی دوایی بەشێکە لە دەستەلاْتی جێبەجێ کردن و لە پێناوی هینانەدی پرەنسیپی لێك جیاکردنەوەی دەستەڵاتەکان، ئەم یاسایە دەرچوێنرا

ئـــــەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان

www.mojkurdistan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسه إلاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (٣٠) لسنه ٢٠٠٧

قانون السلطة القضائية لإقليم كوردستان _ العراق

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق في جلسته المرقمة (١٠) في ٢٠٠٧/١٠/٣ قررنا إصدار:

قانون رقم (٢٣) لسنة ٢٠٠٧
قانون السلطة القضائية لإقليم كوردستان ـ العراق

الباب الأول
أحكام عامة

المادة الأولى:ـ

يقصد بالمصطلحات التالية المعاني المبينة إزائها لأغراض هذا القانون:

أولاً:الإقليم : إقليم كوردستان ـ العراق.

ثانياً: المجلس : مجلس قضاء الإقليم.

ثالثاً: رئيس المجلس: رئيس مجلس قضاء إقليم كوردستان.

المادة الثانية:

القضاء مستقل لا سلطان عليه لغير القانون.

المادة الثالثة :

تصدر الأحكام وتنفذ باسم الشعب.

المادة الرابعة:

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان

للسلطة القضائية ميزانية خاصة يعد من قبل مجلس القضاء وتعرض على المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق للمصادقة عليها وتكون ملحقة بالميزانية العامة للإقليم.

www.mojkurdistan.com

المادة الخامسة:

تسري ولاية المحاكم على جميع الأشخاص الطبيعية والمعنوية بما في ذلك الحكومة وتختص بالفصل في المنازعات والجرائم كافة.

المادة السادسة:

تكون اللغة الكوردية لغة المحاكم، ويجوز استعمال اللغة العربية عند الضرورة.

المادة السابعة:

تكون جلسات المحاكم علنية إلا إذا قررت المحكمة جعلها سرية مراعاة للنظام العام أو الآداب أو لحرمة الأسرة على أن يتم النطق بالحكم في جلسة علنية.

المادة الثامنة :

أولاً: لا تنظر المحاكم في الدعاوى الحقوقية والأحوال الشخصية خلال عطلة المحاكم ما لم تكن مستعجلة وتعطل المرافعات فيها من اليوم الأول من شهر تموز إلى الأول من شهر أيلول من كل سنة وتعين الدعاوي المستعجلة لهذا الغرض ببيان يصدره رئيس مجلس القضاء.

ثانياً: لرئيس مجلس القضاء تقليص مدة العطلة لمدة لا تزيد على (٣٠) يوماً عند الضرورة.

الباب الثاني
التشكيلات القضائية

الفصل الأول
أنواع المحاكم

المادة التاسعة:

تتكون المحاكم المدنية من :

أولاً: محكمة التمييز.

ثانياً: محاكم الاستئناف.

ثالثاً: محاكم الجنايات.

رابعاً: محاكم البداءة.

خامساً: محاكم الأحداث.

سادساً: محاكم الأحوال الشخصية.

سابعاً: محاكم الجنح.

ثامناً: محاكم العمل.

تاسعاً: محاكم التحقيق.

عاشراً: محاكم المواد الشخصية للمسيحيين والأزديين والديانات الأخرى.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

الفصل الثاني
اختصاصات المحاكم

الفرع الأول
محكمة التمييز

المادة العاشرة:

محكمة التمييز هي الهيئة القضائية العليا التي تمارس الرقابة القضائية على جميع المحاكم المدنية في الإقليم وتتألف مما لا يقل عن تسعة قضاة بما فيهم الرئيس ونوابه ويكون مقرها في اربيل عاصمة الإقليم.

المادة الحادية عشرة:

أولاً: تكون هيئات محكمة التمييز كما يلي:

١-**الهيئة العامة**: وتنعقد برئاسة رئيس محكمة التمييز أو أحد نوابه أو أقدم قاضي فيها عند غيابهم أو وجود مانع قانوني في اشتراكهم فيها وعضوية نوابه والقضاة العاملين فيها كافة وتختص بالنظر فيما يأتي:

أ- الدعاوى التي صدر فيها الحكم بالإعدام.

ب- الفصل في النزاع الذي يقع حول تعارض الأحكام والقرارات الصادرة من محكمة التمييز.

ج- ما يحال عليها من إحدى الهيئات إذا رأت العدول عن مبدأ قررته أحكام سابقة.

د- ما تنص عليه القوانين الأخرى.

٢- **الهيئة الموسعة**: وتنعقد برئاسة رئيس محكمة التمييز أو أقدم نوابه أو أقدم قاضي فيها عند غيابهم أو وجود مانع قانوني من اشتراكهم فيها وعضوية ما لا يقل عن ستة من قضاتها وتختص بالنظر فيما يأتي:

أ- النزاع الحاصل حول تنفيذ حكمين مكتسبين الدرجة القطعية متناقضين صادرين في موضوع واحد إذا كان بين الخصوم أنفسهم أو كان احدهم طرفاً في هذين الحكمين وترجيح احد الحكمين وتقرير تنفيذه دون الحكم الآخر ، ولرئيس محكمة التمييز وقف تنفيذ الحكمين المتناقضين لحين صدور القرار التمييزي.

ب- النزاع الحاصل بين محكمتين حول تعيين الاختصاص في نظر الدعوى.

ج- ما يحيله عليها الرئيس للبت فيه من الأحكام وقرارات تقع ضمن اختصاص المحكمة وفقاً للقانون الذي صدرت بموجبه تلك الأحكام والقرارات.

٣- **الهيئة المدنية**: وتختص بالنظر في الأحكام والقرارات الصادرة في الدعاوي المدنية والمواد المتفرقة الأخرى الصادرة من المحاكم واللجان وفقاً لأحكام القانون.

٤- **هيئة الأحوال الشخصية** : وتختص بالنظر في الأحكام والقرارات الصادرة من محاكم الأحوال الشخصية والمواد الشخصية طبقاً لأحكام القانون.

٥- **الهيئة الجزائية** : وتختص بالنظر في الأحكام والقرارات الصادرة في الدعاوي الجزائية وفقاً لأحكام القانون.

٦- **الهيئة الزراعية**: وتختص بالنظر في الأحكام والقرارات الصادرة عن لجان الأراضي والاستيلاء.

ثانياً: تنعقد كل من الهيئة المدنية وهيئة الأحوال الشخصية والهيئة الجزائية والهيئة الزراعية برئاسة احد نواب الرئيس أو من تختاره هيئة الرئاسة وعضوية اثنين من قضاة المحكمة على الأقل.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

ثالثاً: تنعقد الهيئة المدنية برئاسة احد نواب الرئيس وعضوية أربعة من قضاة المحكمة على الأقل عندما تنظر في الأحكام الصادرة من محاكم الاستئناف بصفتها الأصلية وكذلك الحال بالنسبة للهيئة الجزائية عندما تنظر في أحكام وقرارات محاكم الجنايات.

رابعاً:

١-يجوز تشكيل هيئات أخرى بقرار من هيئة الرئاسة.

٢-تؤلف هيئة الرئاسة من رئيس محكمة التمييز ونائبيه وفي حالة غياب احدهم يحل محله أقدم قاضي في المحكمة.

المادة الثانية عشرة:

يتم تشكيل هيئات المحكمة بما فيها الهيئة الموسعة وتسمية رؤسائها وأعضائها في بداية كل سنة بقرار من هيئة الرئاسة وعند غياب أحد رؤسائها يحل محله أقدم قاض ولا يغير الأعضاء إلا إذا اقتضت الضرورة ذلك وبالطريقة ذاتها.

المادة الثالثة عشرة:

أولاً: تكون صلاحيات رئيس محكمة التمييز كما يأتي:

١- إدارة المحكمة.
٢- رئاسة هيئة الرئاسة.
٣- رئاسة الهيئة العامة والهيئة الموسعة أو أية هيئة من هيئات محكمة التمييز.
٤- تفتيش أعمال محكمة التمييز.
٥- إحالة الطعون التي تقدم للمحكمة لاستيفاء الرسوم والأمانات وتسجيلها.
٦- منح الإجازات لقضاة المحكمة ومنتسبيها.
٧- رفع التقارير السنوية عن منتسبيها إلى مجلس القضاء.
٨- توقيع المخابرات الرسمية.

ثانياً: تكون صلاحيات النائب الأقدم لرئيس محكمة التمييز كما يلي:

١- القيام بأعمال رئيس محكمة التمييز عند غيابه.
٢- رئاسة هيئة أو أكثر من هيئات محكمة التمييز.
٣- توقيع كتب إعادة أضابير الدعاوي المحسومة مرفقة بقرارات محكمة التمييز.
٤- ما يخوله الرئيس من صلاحيات أخرى.

الفرع الثاني
محاكم الاستئناف

المادة الرابعة عشرة:

أولاً: محكمة الاستئناف هي الهيئة القضائية العليا لمحاكم محافظة واحدة أو أكثر وتتألف من رئيس وعدد من نواب الرئيس والقضاة وتمارس الاختصاصات المعينة لها بموجب القانون.

سەرۆكایەتی رۆژنامەی وەقایعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

ثانياً: تشكل محاكم الاستئناف على الوجه الآتي:

١. محكمة استئناف منطقة أربيل وتشمل محاكم محافظة أربيل ومركزها مدينة أربيل.
٢. محكمة استئناف منطقة دهوك وتشمل محاكم محافظة دهوك ومركزها مدينة دهوك.
٣. محكمة استئناف منطقة كركوك وتشمل محاكم محافظة كركوك ومركزها مدينة السليمانية مؤقتاً.
٤. محكمة استئناف منطقة السليمانية وتشمل محاكم محافظة السليمانية ومركزها مدينة السليمانية.

ثالثاً: لمجلس القضاء إحداث محاكم استئناف أخرى عند الحاجة.

رابعاً: يجوز إحداث محكمة أو أكثر في محكمة استئناف أو فك ارتباط محكمة أو أكثر من محكمة استئناف وإلحاقها بمحكمة استئناف أخرى بقرار من مجلس القضاء.

المادة الخامسة عشرة:

أولاً: تنعقد محكمة الاستئناف وهيئاتها برئاسة رئيسها أو أحد نوابه وعضوية نائبين من نوابه أو أحدهم وقاضي محكمة الاستئناف أو عضوية قاضيين من قضاتها.

ثانياً: تتم تسمية رئيس وأعضاء محكمة الاستئناف وهيئاتها بقرار يصدره مجلس القضاء.

المادة السادسة عشرة:

يتولى رئيس محكمة الاستئناف الإشراف على المحاكم وأعمالها في منطقته وتوزيع العمل بين قضاتها وله أن يخول احد نوابه ما يراه من الصلاحيات.

المادة السابعة عشرة:

أولاً: يشكل في كل منطقة استئنافية مجلس يسمى (مجلس منطقة الاستئناف) من رئيس المحكمة وعضوية نوابه وقضاة محكمة الاستئناف.

ثانياً: يعقد المجلس اجتماعات دورية ولرئيسه دعوته إلى الاجتماع عند الاقتضاء ولا ينعقد إلا بحضور ما لا يقل عن ثلاثة أرباع عدد أعضائه.

ثالثاً: يتولى المجلس ممارسة الاختصاصات الآتية:

١. بحث احتياجات المحاكم وملاكاتها على ضوء الاحتياجات السنوية ورفع التقارير عنها سنوياً إلى مجلس القضاء.
٢. دراسة الصعوبات والمشاكل التي تواجه المحاكم وإيجاد الحلول المناسبة لها.
٣. تقديم المقترحات بشأن استحداث مختلف المحاكم.
٤. تحسين أساليب العمل ورفع مستوى الاداء في المحاكم.
٥.

المادة الثامنة عشرة:

أولاً: تكون صلاحيات رئيس محكمة الاستئناف كما يلي:

١. الإشراف على الأمور الإدارية وتوزيع العمل ضمن منطقته .
٢. رئاسة مجلس منطقة الاستئناف.
٣. رئاسة محكمة الاستئناف بصفتها التمييزية وله أن يرأس محكمة الاستئناف بصفتها الأصلية أو محكمة الجنايات.
٤. إحالة الطعون التي تقدم إلى محكمة الاستئناف بصفتها الاستئنافية أو التمييزية لاستيفاء الرسوم.

ئـــەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كـــــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

٥. رفع التقارير السنوية عن القضاة والمنتسبين إلى مجلس القضاء.
٦. توقيع المخابرات الرسمية.
٧. منح الإجازات لقضاة المحكمة ومنتسبيها.

ثانياً: تكون صلاحيات نائب رئيس محكمة الاستئناف كما يلي:
١. القيام بأعمال رئيس محكمة الاستئناف عند غيابه.
٢. رئاسة إحدى هيئات محكمة الاستئناف أو محكمة الجنايات.
٣. توقيع كتب إعادة أضابير الدعاوي المحسومة مرفقة بقرارات محكمة الاستئناف إلى محكمتها المختصة.
٤. مراقبة دوام القضاة والمنتسبين.
٥. ما يخوله رئيس محكمة الاستئناف من صلاحيات أخرى.

الفرع الثالث
محاكم الجنايات

المادة التاسعة عشرة:

أولاً: تشكل في مركز كل محافظة محكمة جنايات تنظر في الدعاوي الجزائية المعينة لها وفقاً لأحكام القانون.

ثانياً: يجوز تشكيل أكثر من محكمة جنايات في المحافظة بقرار من مجلس القضاء يحدد فيه اختصاصها النوعي والمكاني ومركز انعقادها.

ثالثاً: يجوز أن تنعقد محكمة الجنايات خارج مركز المحافظة ببيان يصدره رئيس محكمة الاستئناف بناءً على اقتراح من رئيس محكمة الجنايات.

المادة العشرون:

أولاً: تنعقد محكمة الجنايات في مركز محكمة الاستئناف من ثلاثة قضاة برئاسة رئيس محكمة الاستئناف أو أحد نوابه وعضوية نائبين آخرين أو أحدهما وقاض أو عضوية قاضيين لا يقل صنف أي منهما عن الصنف الثاني.

ثانياً: تنعقد محكمة الجنايات في المحافظات الأخرى التي لا توجد فيها محكمة استئناف برئاسة نائب الرئيس في مركز المحافظة وعضوية قاضيين لا يقل صنف أي منهما عن الصنف الثاني.

ثالثاً: يتم تسمية رئيس وأعضاء محكمة الجنايات الأصليين منهم والاحتياط بقرار من مجلس القضاء بناءً على اقتراح رئيس محكمة الاستئناف

الفرع الرابع
محاكم البداءة

المادة الحادية والعشرون::

تشكل محكمة بداءة أو أكثر في مركز كل محافظة أو قضاء ويجوز تشكيلها في النواحي ببيان يصدره رئيس مجلس القضاء وله توسيع الاختصاص المكاني للمحكّمة إلى أكثر من قضاء أو ناحية.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی كوردستان
www.mojkurdistan.com

المادة الثانية والعشرون:

لرئيس مجلس القضاء بناء على اقتراح من رئيس محكمة الاستئناف تشكيل محكمة بداءة للنظر في نوع واحد أو أكثر من الدعاوي.

المادة الثالثة والعشرون:

تنعقد محكمة البداءة من قاض واحد وتختص في النظر في الدعاوي والأمور الداخلة ضمن اختصاصها وفقاً لأحكام القانون.

الفرع الخامس
محاكم الأحداث

المادة الرابعة والعشرون:

أولاً: تنعقد محكمة الأحداث من هيئة برئاسة قاضي محكمة الأحداث وعضوية اثنين من المحكمين الملمين بقضايا الأحداث وتنظر في الجنايات وتصدر أحكامها فيها وفق قانون رعاية الأحداث.

ثانياً: يتم تسمية رئيس الهيئة والمحكمين الأصليين والاحتياط ببيان يصدره رئيس مجلس القضاء بناءً على اقتراح من رئيس محكمة الاستئناف.

ثالثاً: تنظر المخالفات والجنح من قبل قاضي الأحداث وحده وفقاً لأحكام قانون رعاية الأحداث وتنظر المخالفات والجنح من قبل قضاة الجنح في الأقضية والنواحي.

الفرع السادس
محاكم الأحوال الشخصية

المادة الخامسة والعشرون:

تشكل محكمة الأحوال الشخصية أو أكثر في كل مكان فيه محكمة بداءة.

المادة السادسة والعشرون:

لرئيس مجلس القضاء بناء على اقتراح رئيس محكمة الاستئناف تشكيل محكمة أحوال شخصية للنظر في نوع واحد أو أكثر من الدعاوي.

المادة السابعة والعشرون:

أولاً:تنعقد محكمة الأحوال الشخصية من قاض واحد وتختص بالنظر في مسائل الأحوال الشخصية وفقاً لأحكام القانون.

ثانياً: يعتبر قاضي محكمة البداءة ((المسلم)) قاضياً لمحكمة الأحوال الشخصية إن لم يكن لها قاضي خاص.

بـــەرشيفی رۆژنامەی وەقايعی كـــوردستان
www.mojkurdistan.com

الفرع السابع
محاكم الجنح

المادة الثامنة والعشرون:

أولاً: تشكل محكمة جنح أو أكثر في كل مكان فيه محكمة بداءة وتختص بالنظر في الدعاوي المعينة لها وفقاً لأحكام القانون.

ثانياً: تنعقد محكمة الجنح من قاض واحد.

ثالثاً: يعتبر قاضي محكمة البداءة قاضياً لمحكمة الجنح إن لم يكن لها قاض خاص.

المادة التاسعة والعشرون:

لرئيس مجلس القضاء بناءً على اقتراح من رئيس محكمة الاستئناف تشكيل محكمة جنح للنظر في نوع او اكثر من الدعاوى.

الفرع الثامن
محاكم العمل

المادة الثلاثون:

تشكل محكمة العمل في مركز كل محافظة من قاضي واحد وتختص بالنظر في الدعاوي والأمور الداخلة ضمن اختصاصها وفقاً لأحكام القانون.

الفرع التاسع
محاكم التحقيق

المادة الحادية والثلاثون:

أولاً: تشكل محكمة تحقيق أو أكثر في كل مكان فيه محكمة بداءة ويكون قاضي محكمة البداءة قاضياً للتحقيق ما لم يعين قاض خاص لها.

ثانياً: لرئيس مجلس القضاء بناءً على اقتراح من رئيس محكمة الاستئناف أن يخصص محكمة تحقيق لنوع أو أنواع معينة من الجرائم.

ثالثاً: لرئيس مجلس القضاء وبناءً على اقتراح رئيس محكمة استئناف المنطقة أن يشكل هيئة برئاسة احد القضاة للتحقيق في جريمة او جرائم معينة وتكون لها سلطة قاضي تحقيق.

الفرع العاشر
محاكم المواد الشخصية

المادة الثانية والثلاثون:

أولاً:تشكل في مركز كل محافظة محكمة للمواد الشخصية للمسيحيين والأزديين والديانات الأخرى وتنعقد من قاض واحد وتختص بقضايا المواد الشخصية لهم ويجوز تشكيلها في مراكز الأقضية والنواحي ببيان يصدره رئيس مجلس القضاء عند الاقتضاء.

www.mojkurdistan.com

ثانياً: يعتبر قاضي محكمة البداءة قاضياً لمحكمة المواد الشخصية إن لم يكن لها قاضي خاص.

الباب الثالث

((الخدمة القضائية))

الفصل الأول

مجلس القضاء

المادة الثالثة والثلاثون:

أولاً:

١. مجلس القضاء هو أعلى سلطة قضائية في الإقليم ويشكل برئاسة رئيس محكمة تمييز إقليم كوردستان ـ العراق وعضوية نواب الرئيس ورئيس هيئة الإشراف القضائي ورئيس الادعاء العام ورؤساء محاكم الاستئناف في الإقليم أو من ينوب عنهم.

٢. إذا غاب الرئيس يقوم مقامه أقدم نوابه وعند غيابهم يترأس المجلس أقدم الأعضاء من قضاة التمييز.

ثانياً: يجتمع المجلس مرة واحدة في الشهر على الأقل وللرئيس دعوته للاجتماع عند الحاجة ولا ينعقد إلا بحضور رئيسه أو من ينوب عنه عند غيابه وما لا يقل عن ثلاثة أرباع أعضائه وتتخذ القرارات بأكثرية عدد أعضاء المجلس.

ثالثاً: يكون للمجلس مكتب يرأسه موظف بدرجة مدير عام حاصل على شهادة بكالوريوس في القانون وله خدمة لا تقل عن خمس عشرة سنة ويتم تعيينه بناء على ترشيح من مجلس القضاء ويعاونه عدد من الموظفين يتولى تنظيم أعمال المجلس وتحضير مناهجه وتلخيص القضايا المعروضة وتبليغ قراراته والمهام الإدارية الأخرى.

المادة الرابعة والثلاثون:

يتولى المجلس الاختصاصات الآتية:

أولاً: إعداد الخطط لجهاز القضاء ومناقشتها وإبداء ملاحظاته عليها.

ثانياً: النظر في تعيين وترفيع وترقية ونقل وإعادة القضاة والتحقق من سلوكهم وكفاءتهم والإشراف على استقلال القضاء.

ثالثاً: إعداد ميزانية المجلس ورفعها للمجلس الوطني لكوردستان ـ العراق لإقرارها.

رابعاً: تكون النواحي الإدارية والتنظيمية للمحاكم بما فيها شؤون الخدمة لمنتسبيها وانضباطهم حصراً من اختصاص مجلس القضاء.

خامساً: تحديد ملاكات المحاكم وتعيين شاغليها من المنتسبين وغيرهم ضمن تخصيصات ميزانية المجلس.

سادساً: وضع النظام الداخلي للمجلس.

ئـــەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كـــوردستان
www.mojkurdistan.com

الفصل الثاني

تعيين القضاة

المادة الخامسة والثلاثون:

أولاً: يعين القاضي وفق الشروط التالية:

١- أن يكون حاصل على شهادة بكالوريوس في القانون أو ما يعادلها.

٢- الممارسة الفعلية بعد التخرج من كلية القانون مدة لا تقل عن عشر سنوات لوظيفة محقق عدلي أو المعاون القضائي أو الكاتب العدل أو المنفذ العدل أو مديرية رعاية القاصرين أو في دائرة التسجيل العقاري أو الممارسة الفعلية للمدة المذكورة لمهنة المحاماة أو الموظفين الحقوقيين العاملين في قسم الحقوق في الدوائر والمؤسسات الرسمية الذين مثلوا أمام المحاكم بما لا يقل عن خمسة دعاوي في السنة وتكون مدة الممارسة الفعلية في الوظائف المذكورة خمس سنوات إذا كان قد حصل على شهادة الماجستير في القانون وثلاث سنوات إذا كان قد حصل على شهادة الدكتوراه في القانون سواء كانت الممارسة قبل الحصول على الشهادتين أو بعدهما.

٣- أن لا يقل عمره عن (٣٠) ثلاثين سنة.

٤- أن يكون عراقياً.

٥- أن يجيد اللغة الكردية والعربية قراءة وكتابة.

٦- أن يجتاز اختباراً شفوياً وتحريرياً أمام مجلس القضاء.

٧- يجب أن يكون سالماً من العاهات البدنية التي تعيق ادائه لواجبه.

٨- أن يتمتع بالسمعة والسيرة الحسنة.

٩- أن يتعهد بعدم ممارسة العمل الحزبي بعد تعيينه.

١٠- أن لايكون محكوماً عليه بجناية عمدية غير سياسية أو جنحة مخلة بالشرف.

ثانياً: تحتسب مدة الممارسة في المحاماة والوظائف المذكورة في الفقرة (أولاً/٢) لأغراض الترفيع والعلاوة والترقية.

المادة السادسة والثلاثون:

أولاً: يحدد مجلس القضاء المحكمة التي يباشر القاضي عمله فيها بعد صدور المرسوم الإقليمي بتعيينه.

ثانياً: لا يمارس القاضي أعماله إلا بعد أدائه اليمين التالية أمام رئيس مجلس القضاء (اقسم بالله أن اقضي بين الناس بالعدل وأن أطبق القوانين بأمانة ونزاهة وحياد)، ويؤدي رئيس مجلس القضاء اليمين المذكورة أمام رئيس الاقليم.

ثالثاً: يؤدي رئيس وأعضاء محكمة التمييز اليمين أمام رئيس الاقليم.

المادة السابعة والثلاثون:

أولاً: يعين رئيس محكمة التمييز من بين نواب الرئيس أو من أقدم قضاتها إذا كانت مدة ممارسة خدمته القضائية لا تقل عن خمس وعشرين سنة.

ثانياً: يعين نائب الرئيس من بين قضاة محكمة التمييز إذا كانت مدة ممارسة خدمته القضائية لا تقل عن اثنين وعشرين سنة.

ثالثاً: يعين القاضي في محكمة التمييز من بين قضاة الصنف الأول والذين لهم خدمة قضائية لمدة لا تقل عن عشرين سنة وأمضوا مدة لا تقل عن سنتين في المناصب القضائية التالية:

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

١- رئيس محكمة الاستئناف.

٢- نائب رئيس محكمة الاستئناف.

٣- قاضي محكمة الاستئناف.

٤- رئيس هيئة الإشراف القضائي.

٥- المحامي الذي له ممارسة في المحاماة مدة لا تقل عن (٢٥) سنة.

رابعاً: يعين رئيس محكمة التمييز ونوابه وقاضي محكمة التمييز بمرسوم إقليمي بناء على ترشيح من مجلس القضاء.

المادة الثامنة والثلاثون:

يكون رئيس محكمة التمييز بدرجة وزير ويتقاضى راتب ومخصصات الوزير.

المادة التاسعة والثلاثون:

تحدد رواتب ومخصصات قضاة محكمة التمييز والقضاة الآخرين بقانون.

الفصل الثالث
ترفيع الحكام وترقيتهم

المادة الأربعون:

أولاً: تكون درجات القضاة أربع درجات (أ، ب، ج، د)تبدأ بالدرجة(د).

ثانياً: يكون ترفيع القاضي من درجة إلى درجة أعلى بقرار من مجلس القضاء بعد قضائه المدة القانونية والبالغة خمس سنوات.

ثـالثاً: يراعى مجلس القضاء عند النظر في ترفيع القاضي تقارير رؤساء المناطق الاستئنافية والمشرفين القضائيين فيما يتعلق بكفاءته وحسن إدارته وفيما يتعلق بسلوكه.

رابعاً: يصدر مجلس القضاء قراره بترفيع القاضي إذا تأيدت أهليته للترفيع.

خامساً: لمجلس القضاء أن يؤجل بقرار مسبب ترفيع القاضي مدة لا تقل عن ثلاثة أشهر ولا تزيد على سنة ولأكثر من مرة واحدة إذا وجد أنه غير أهل لذلك.

سادساً: تحدد مدة الترفيع من درجة إلى درجة أخرى أعلى بخمس سنوات.

المادة الحادية والأربعون:

أولاً: تكون أصناف القضاة أربعة أصناف (الأول ، الثاني، الثالث، الرابع) تبدأ بالصنف الرابع.

ثانياً:يرقى القاضي من صنف إلى آخر بقرار من مجلس القضاء بناءً على طلب يتقدم به إلى مجلس القضاء بشرط أن يقدم بحثاً قانونياً وأن يكون قد نال راتب الحد الأدنى للصنف المراد الترقية إليه وأمضى خمس سنوات في صنفه.

ثالثاً: على مجلس القضاء عند تقديم الطلب بالترقية استطلاع رأي محكمة التمييز ورئاسة محكمة الاستئناف ورئاسة هيئة الإشراف القضائي عن كفاءة القاضي وأهليته للترقية.

ئـــەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كـــــــوردستان

رابعاً: يرفع رئيس مجلس القضاء الطلب مع أهلية القاضي للترقية بالمطالعة المذكورة في البند ثالثاً من هذه المادة مشفوعاً برأيه إلى مجلس القضاء.

www.mojkurdistan.com

خامساً: يستعين مجلس القضاء في تقدير أهلية القاضي للترقية بالمطالعات المبينة في البندين (ثالثاً ورابعاً) من هذه المادة والتقارير السنوية المرفوعة من رؤسائه والمشرفين القضائيين والأحكام التي بذل القاضي في إصدارها جهداً متميزاً أو ضمنها آراء قانونية تؤيد متابعته للنشاط الفقهي والقضائي إضافة إلى تقرير اللجنة التي قامت بمناقشة البحث القانوني المقدم من قبله والدرجة التي نالها، ويصدر قراراً باتاً بترقيته إذا كان أهلاً لها ويبلغ إليه. ولمجلس القضاء أن يؤجل بقرار مسبب ترقية القاضي مدة لا تقل عن ستة أشهر ولا تزيد على سنة وتكرار التأجيل لأكثر من مرة إذا وجد أنه غير أهل لذلك.

الفصل الرابع
المناصب القضائية

المادة الثانية والأربعون:

أولاً: يعين رئيس محكمة الاستئناف من قضاة الصنف الأول من بين نواب رؤساء محاكم الاستئناف بقرار من مجلس القضاء.

ثانياً: يتم اختيار نائب رئيس محكمة الاستئناف وقضاتها من بين قضاة الصنف الأول أو الثاني بقرار من مجلس القضاء بناء على ترشيح من رئيس محكمة الاستئناف.

المادة الثالثة والأربعون:

يكون قدم القضاة حسب أصنافهم ومناصبهم وتاريخ تعيينهم فيها وعند التساوي في ذلك يكون القدم وفقاً لما يقرره مجلس القضاء.

الفصل الخامس
((الإجازات والحقوق التقاعدية))

المادة الرابعة والأربعون:

أولاً : يستحق القاضي اجازة اعتيادية براتب تام بمعدل يوم واحد من كل ثمانية أيام من مدة خدمته.

ثانياً: على القاضي أن يتمتع في كل سنة بما لا يقل عن ثلاثين يوماً من اجازته السنوية المستحقة له وفي حالة عدم تمتعه بها فلا يدور له منها الا الجزء الذي يزيد على ثلاثين يوماً.

ثالثاً: يجوز تراكم الإجازات الاعتيادية التي تدور وفق البند ثانياً من هذه المادة بما لا يزيد على سنة واحدة.

رابعاً: تدور للقاضي الإجازات التي استحقها عن خدماته السابقة.

المادة الخامسة والأربعون:

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

أولاً: لمجلس القضاء أن يمنح القاضي الذي أمضى ثلاث سنوات في القضاء اجازة دراسية خارج الإقليم أو داخله لمدة سنتين براتب تام للتخصص في موضوع له علاقة بالاختصاصات القضائية والعدلية والحصول على شهادة الماجستير أو الدكتوراه وله تمديد هذه الاجازة لمدة سنة أخرى.

ثانياً: يجوز منح اجازة دراسية ثانية لمن أنهى اجازة دراسته الأولى وحصل على شهادة الماجستير لمدة سنتين لغرض الحصول على شهادة الدكتوراه في نفس المواضيع المذكورة في البند(أولاً) من هذه المادة وذلك بعد مضي سنة من مباشرته بوظيفته ولمجلس القضاء تمديد هذه الاجازة لسنة اخرى.

ثالثاً: تعتبر الاجازة الدراسية خدمة قضائية ويمنح قدماً لغرض الترفيع والترقية والعلاوة لمدة سنتين لمن يحصل على شهادة الدكتوراه وسنة واحدة لمن يحصل على شهادة الماجستير.

المادة السادسة والأربعون:

أولاً: يحال القاضي على التقاعد بعد إكماله الخامسة والستون من العمر ويستحق المحال على التقاعد ما كان يتقاضاه من راتب ومخصصات قبل إحالته على التقاعد.

ثانياً: عند وفاة القاضي اثناء الخدمة يكون راتبه التقاعدي ما كان يتقاضاه من راتب ومخصصات.

ثالثاً: يجوز إحالة القاضي على التقاعد قبل إكماله السن المحددة في الفقرة(أولاً) من هذه المادة إما بناءً على طلبه وفقاً لأحكام القانون الخدمة المدنية أو لأسباب صحية وتطبق بحقه أحكام الفقرة (ثانياً) أعلاه.

رابعاً: يمنح القاضي المحال على التقاعد رواتب الإجازات الاعتيادية التي يستحقها كاملة على أساس مجموع ما كان يتقاضاه شهرياً قبل إحالته على التقاعد على أن لا تزيد على سنة واحدة.

المادة السابعة والأربعون:

للقاضي أن يستقيل من الخدمة متى شاء وفي هذه الحالة يحتفظ بحقه في تقاضي الراتب التقاعدي أو الإكرامية التي يستحقها بموجب قانوني الخدمة والتقاعد المدنيين ولا يفقد حقه في الإجازات التي يستحقها.

المادة الثامنة والأربعون:

تقام الدعوى في الحقوق الناشئة عن هذا القانون لدى لجنة شؤون القضاة وتكون قراراتها في هذه الدعاوى قابلة للطعن فيها أمام الهيئة الموسعة في محكمة التمييز من قبل رئيس محكمة الاستئناف ومن قبل القاضي الذي صـــــدر القرار ضـــــده خلال ثلاثين يوماً من تاريخ التبليغ به ويكون قرارها في هذا الشأن باتاً.

المادة التاسعة والأربعون:

تسري أحكام قانون الخدمة المدنية وقانون التقاعد المدني في الأمور التي لم ينص عليها في هذا القانون وبما لا يتعارض مع أحكامه.

ئـــــەرشيفی رۆژنامەی وەقايعی كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

الفصل السادس
النقل و الانتداب

المادة الخمسون:

أولاً:

١- لا يجوز نقل القاضي إلى وظيفة غير قضائية إلا بموافقته التحريرية.

٢- يجوز انتداب القضاة من الصنف الأول والثاني بما فيهم قضاة محكمة التمييز وبموافقتهم التحريرية وبقرار من مجلس القضاء إلى وظيفة مستشار قانوني في رئاسة الإقليم أو مجلس الوزراء أو رئاسة إحدى أجهزة وزارة العدل أو لغرض التدريس في الجامعات أو الهيئات الدولية على أن يحتفظ بصفته القضائية فيها.

ثانياً: لا تتجاوز مدة الانتداب المنصوص عليها في البند (أولاً) من هذه المادة ثلاث سنوات قابلة للتمديد لسنة أخرى.

ثالثاً: يجوز انتداب القاضي للعمل في محكمة أخرى عند اقتضاء المصلحة العامة وذلك بأمر رئيس محكمة الاستئناف ويتم الانتداب من منطقة استئنافية إلى أخرى بقرار من مجلس القضاء على أن لا تزيد مدة الانتداب على سنة واحدة.

المادة الحادية والخمسون:

يجري نقل القضاة خلال شهر تموز من كل سنة ويجوز عند اقتضاء المصلحة العامة إجراء النقل في غير الشهر المذكور ويتم النقل بقرار مجلس القضاء بناءً على اقتراح من رئيس محكمة الاستئناف.

الفصل السابع
واجبات القضاة

المادة الثانية والخمسون:

أولاً: يلتزم القاضي بما يأتي:

١- المحافظة على كرامة القضاء بالتزام الحيدة والنزاهة والابتعاد عن كل ما يبعث الريبة في استقامته.

٢- كتمان الأمور والمعلومات والوثائق التي يطلع عليها بحكم وظيفته والمتعلقة بأجهزة الإقليم أو الأشخاص ويظل هذا الواجب قائماً حتى بعد انتهاء خدمته.

٣- عدم مزاولة التجارة أو أي عمل لا يتفق ووظيفة القضاء.

٤- ارتداء الكسوة الخاصة اثناء المرافعة وذلك وفق تعليمات يصدرها مجلس القضاء.

٥- الإقامة في مركز الوحدة الإدارية التي فيها مقر عمله إلا إذا أذن له رئيس مجلس القضاء بالإقامة في مكان آخر لظروف يقدرها.

ثانياً: يحظر على القاضي الاشتغال بالعمل الحزبي ولا يجوز له الترشيح لانتخابات المجلس الوطني أو الهيئات المحلية أو التنظيمات السياسية إلا بعد تقديم استقالته.

المادة الثالثة والخمسون:

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com

لا يجوز أن يشترك في هيئة قضائية واحدة قضاة بينهم مصاهرة أو قرابة لغاية الدرجة الرابعة ولا يجوز أن ينظر القاضي طعناً في حكم أصدره قاضي آخر تربطه به العلاقة المذكورة.

الفصل الثامن
الإشراف على أعمال القضاة والأمور الانضباطية

الفرع الأول
الإشراف على القضاة

المادة الرابعة والخمسون:

أولاً:

١- لرئيس مجلس القضاء حق الإشراف والمراقبة على كافة المحاكم والقضاة والمخولين سلطات قضائية من موظفين وهيئات ولجان.

٢- يتم الإشراف والمراقبة بواسطة الإشراف القضائي أو بواسطة القضاة المنتدبين لهذا الغرض.

٣-يجري الإشراف على أعمال محكمة التمييز وقضاتها من قبل الرئيس على أن يقدم تقريراً سنوياً عن أعمال المحكمة إلى مجلس القضاء.

ثانياً:

١- لرئيس محكمة الاستئناف حق الإشراف على جميع المحاكم والقضاة في منطقته وتفتيشها وإبداء التوجيهات المقتضية والتنبيه إلى كل ما يقع خلافاً للواجبات الوظيفية وحسن سير الأعمال الإدارية والحسابية وعليه أن يرفع إلى مجلس القضاء تقارير سنوية عن القضاة في منطقته تتضمن ملاحظاته عن سلوكهم وكفاءتهم وعن الأمور الإدارية في محاكمهم.

٢- لرئيس محكمة الاستئناف أن يندب احد نوابه لتفتيش أية محكمة في منطقته.

المادة الخامسة والخمسون:

على الهيئات التمييزية وهيئات محاكم الاستئناف ومحاكم الجنايات أن تنظم تقارير فصلية تبين فيها الأحكام والقرارات التي ارتكب فيها القاضي خطأ فاحشاً نتيجة جهله بالمبادئ القانونية الأولية أو إغفال الوقائع التي تظهر لها عند تدقيقها الأحكام والقرارات وان ترسل صورة منها إلى مجلس القضاء لحفظها في الاضبارة الشخصية للقاضي لأخذها بنظر الاعتبار عند النظر في ترفيعه أو ترقيته.

المادة السادسة والخمسون:

أولاً: لرئيس مجلس القضاء أن ينبه القاضي الى الأخطاء القانونية والإدارية التي تظهر بنتيجة التفتيش على عمله وإلى كل ما يقع منه مخالفاً لواجبات ومقتضيات وظيفته.

ثانياً: لرئيس محكمة التمييز ورئيس الاستئناف أن ينبه القاضي إلى الأخطاء القانونية التي تظهر أثناء التدقيقات التمييزية.

ثالثاً: لرئيس محكمة الاستئناف أن ينبه القاضي في منطقته إلى ما يقع منه مخالفاً لواجبات وظيفته.

رابعاً: يكون التنبيه بكتاب يوجه إلى القاضي وتبليغ نسخة منه لمجلس القضاء وتودع أخرى في الاضبارة الشخصية.

ئـــەرشيفی رۆژنامەی وەقايعی كـــــوردستان
www.mojkurdistan.com

الفرع الثاني
الأمور الانضباطية

المادة السابعة والخمسون:

أولاً: تشكل لجنة باسم لجنة شؤون القضاة تتألف من ثلاثة أعضاء يختارهم مجلس القضاء من بين أعضائه في بداية كل سنة للنظر في الأمور الانضباطية لهم.

ثانياً: تفرض لجنة شؤون القضاة في الدعاوى الانضباطية المقامة على القاضي إحدى العقوبات الانضباطية الآتية:

١-الإنذار ويترتب عليه تأخير علاوة القاضي وترفيعه لمدة ستة أشهر.

٢-تأخير الترفيع أو العلاوة أو كليهما مدة لا تقل عن سنة ولا تزيد على ثلاث سنوات من تاريخ القرار إذا كان قد أكمل المدة القانونية للترفيع وإلا من تاريخ إكمالها.

٣-إنهاء الخدمة وتفرض هذه العقوبة على القاضي إذا صدر عليه حكم بات بعقوبة من محكمة مختصة عن فعل لا يأتلف وشرف الوظيفة القضائية أو إذا ثبت عن محاكمة تجريها اللجنة عدم أهلية القاضي للاستمرار في الخدمة القضائية.

المادة الثامنة والخمسون:

أولاً: يكون إنهاء خدمة القاضي بقرار من مجلس القضاء.

ثانياً: لا يعاد إلى القضاء من تنهي خدماته وفق أحكام هذا القانون.

المادة التاسعة والخمسون:

أولاً: تقام الدعاوى الانضباطية على القاضي بناءً على قرار من رئيس محكمة الاستئناف بإحالته على لجنة شؤون القضاة على أن يتضمن القرار بياناً للواقعة المسندة إليه والأدلة المؤيدة لها ويبلغ هذا القرار للقاضي والادعاء العام.

ثانياً:

١- تحدد لجنة شؤون القضاة موعداً للنظر في الدعوى تبلغ به رئيس محكمة الاستئناف ورئاسة الادعاء العامة والقاضي.

٢- تكون المحاكمة سرية ويفهم القرار علناً.

٣- تجري المحاكمة بحضور ممثل رئيس محكمة الاستئناف ورئيس الادعاء العام أو من ينسبه من المدعين العامين وعلى القاضي الحضور بنفسه وله أن يحضر محامياً معه.

٤- للجنة أن تجري بنفسها ما تراه مناسباً من التحقيقات.

٥- تفصل اللجنة في الدعوى بعد إكمال التحقيق وسماع أقوال ممثل رئيس محكمة الاستئناف والادعاء العام ودفاع القاضي وتبلغ قرارها إلى رئيس محكمة الاستئناف ورئيس الادعاء العام والقاضي.

٦- تتبع اللجنة في إجراءاتها القواعد المنصوص عليها في قانون أصول المحاكمات الجزائية.

المادة الستون:

أولاً: إذا وجدت لجنة شؤون القضاة اثناء نظر الدعوى إن الفعل المنسوب إلى القاضي يكون جناية أو جنحة فتقرر إحالته على المحكمة المختصة وترسل إليها الأوراق كافة بعد أن يسحب رئيس مجلس القضاء يد القاضي وفقاً لما هو مقرر في قانون انضباط موظفي الدولة أو أي قانون آخر يحل محله.

ئــــەرشيفى وەزارەتى وەقايعى كــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

ثانياً: إذا قررت المحكمة المختصة براءة القاضي أو الإفراج عنه أو أصدرت أي قرار تنتهي به الدعوى الجزائية فعلى اللجنة الاستمرار في نظر الدعوى الانضباطية وفقاً لأحكام هذا القانون.

ثالثاً: إذا قررت المحكمة إدانة القاضي فعلى اللجنة أن تفرض عليه عقوبة انضباطية تتناسب مع الفعل المسند إليه وفقاً لأحكام المادة (٥٧) من هذا القانون.

المادة الحادية والستون:

لرئيس محكمة الاستئناف ورئيس الادعاء العام والقاضي حق الطعن لدى الهيئة العامة في محكمة التمييز في قرار لجنة شؤون القضاة في الأمور الانضباطية الصادر وفق أحكام هذا القانون خلال ثلاثين يوماً من تاريخ التبليغ به وللهيئة العامة إذا اقتضى الحال أن تدعو ممثل رئيس محكمة الاستئناف وممثل رئيس الادعاء العام والقاضي لاستماع أقوالهم ثم تصدر قرارها بتصديق قرار اللجنة أو إلغاءه أو تعديله ويكون قرارها في هذا الشأن باتاً.

الباب الرابع
أحكام متفرقة

المادة الثانية والستون:

تمول ميزانية مجلس القضاء من:

أولاً: الرسوم والغرامات القضائية المستوفاة من قبل المحاكم.

ثانياً: ما ترصده حكومة الإقليم لتمويل ميزانية مجلس القضاء سنوياً.

المادة الثالثة والستون:

أولاً: إذا غاب رئيس المحكمة أو رئيس الهيئة أو شغر منصبه أو قام لديه مانع يحول دون مباشرته العمل فيقوم بممارسة عمله الأقدم من النواب أو الأعضاء.

ثانياً: إذا وجد أكثر من قاضي في محكمة واحدة يكون أقدمهم مسؤولاً عن الإدارة وتوزيع العمل بينهم.

المادة الرابعة والستون:

لا يجوز ملاحقة القاضي أو القاء القبض عليه في جريمة قبل استحصال موافقة مجلس القضاء باستثناء حالة التلبس بجناية عمدية.

المادة الخامسة والستون:

تعيين أوقات الدوام في المحاكم بقرار من مجلس القضاء.

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

المادة السادسة والستون:

تؤسس هيئة باسم هيئة الاشراف القضائي ترتبط بمجلس القضاء وتنظم مهامها واختصاصها بقانون.

www.mojkurdistan.com

المادة السابعة والستون:

لرئيس مجلس القضاء اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة الثامنة والستون:

يلغى قانون السلطة القضائية رقم ١٤ لسنة ١٩٩٢ وتعديلاته.

المادة التاسعة والستون:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة السبعون:

لا يعمل بأي نص قانوني أو قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون.

المادة الحادية والسبعون:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

هەولێر
٢٤/گەلاّريّزان/ ٢٧٠٧ كوردية
١٥/تشرين الثاني/ ٢٠٠٧ ميلادية
٥/ذو القعدة/ ١٤٢٨ هجرية

ئـــەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

الأسباب الموجبة

بالنظر لمرور فترة طويلة نسبياً على صدور قانون السلطة القضائية لإقليم كوردستان ـ العراق رقم ١٤ لسنة ١٩٩٢ والذي جاء في بداية إقامة المؤسسات الديمقراطية لإقليم كوردستان وحصول تطورات ايجابية كبيرة في جميع المجالات ولاسيما في مرفق القضاء وتوسع المحاكم في كوردستان كماً ونوعاً مما استلزم استحداث مناطق استئنافية جديدة ولغرض اعطاء السلطة القضائية استقلاليتها وفصلها عن وزارة العدل باعتبار الأخيرة جزءاً من السلطة التنفيذية وتحقيق مبدأ الفصل بين السلطات فقد شرع هذا القانون.

ئـــــەرشيفى رۆژنامەى وەقايعى كـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com

وەقایعی کوردســـتان

ڕۆژنامــەی ڕەســمیی حکــومەتی هەرێمی کوردســتانە

وەزارەتــی داد دەری دەکــات

ئــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کــــــوردستان
www.mojkurdistan.com